

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra ekonomických studií

**Vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji
se zaměřením na absolventy středních a vysokých škol**

bakalářská práce

Obor: Finance a řízení

Autor: Kateřina Rábová

Vedoucí práce: Ing. Věra Nečadová

Rok obhajoby: 2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Kateřina Rábová
Studijní program:	Ekonomika a management
Obor:	Finance a řízení
Název práce:	Vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji se zaměřením na absolventy středních a vysokých škol
Cíl práce:	Cílem bakalářské práce je analyzovat vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji se zaměřením na absolventy středních a vysokých škol, zhodnotit současnou situaci a pomocí dotazníkového šetření zjistit a vyhodnotit zkušenosti absolventů s upltněním na trhu práce. Zhodnotit pomoc úřadu práce a školy při hledání zaměstnání po dokončení školy, poukázat na pozitivní a negativní vlivy, vyvodit patřičné závěry, zhodnotit celkovou situaci a případně navrhnout řešení k jejímu zlepšení.

Ing. Věra Nečadová
vedoucí bakalářské práce

Ing. Martina Kuncová, Ph.D.
vedoucí kateřry
Katedra ekonomických studií

Anotace

Autor bakalářské práce: RÁBOVÁ Kateřina

Název bakalářské práce: Vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji se zaměřením na absolventy středních a vysokých škol

Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická Jihlava. Katedra ekonomických studií. Vedoucí práce Ing. Věra Nečadová. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář

V této bakalářské práci soustředím svou pozornost na roli nezaměstnanosti absolventů středních a vysokých škol v Pardubickém kraji. V teoretické části nejdříve definuji samotnou nezaměstnanost, dále se budu zabývat jejím měřením, příčinami a dopadem. Poté vysvětlím co je to úřad práce a jaké jsou jeho činnosti. V praktické části zhodnotím aktuální situaci v České republice, poté v jednotlivých krajích a nakonec se zaměřím na nezaměstnanost absolventů v Pardubickém kraji. Na základě dotazníku zhodnotím zkušenosti absolventů a také vyhodnotím, zda Úřad práce či škola pomáhá absolventům při uplatnění na trhu práce.

Klíčová slova: Absolvent, míra nezaměstnanosti, trh práce, Úřad práce.

Annotation

Author of the bachelor thesis: RÁBOVÁ Kateřina

Title of the bachelor thesis: Development of unemployment in the Pardubice Region with a focus on the graduates of secondary school and university

Bachelor thesis. College of polytechnics Jihlava. Department of Economic Studies. Supervisor: Ing. Věra Nečadová. Degree of professional qualification: bachelor

In this bachelor thesis I focus my attention on the role of unemployment of the graduates of secondary schools and universities in the Pardubice Region. In the theoretical part, I will define the unemployment itself, I will deal with its measurement, causes and impact. Then I will explain what the employment office is and what its activities are. In the practical part I will evaluate the current situation in the Czech Republic, then in the individual regions and finally I will focus on the unemployment of the graduates in the Pardubice region. Based on the questionnaire, I will evaluate the experience of graduates and will also evaluate whether the employment office and school helps the graduates in the labour market.

Key words: Graduate, unemployment rate, labour market, employment office.

Poděkování

Nejdříve bych velmi ráda poděkovala své vedoucí práce, paní Ing. Věře Nečadové za cenné odborné rady, konzultace a její ochotu a trpělivost. Především bych velmi ráda poděkovala i RNDr. Janě Borůvkové, Ph.D., která mi velmi pomohla při zpracování dotazníku a vyhodnocení příslušných analýz.

Dále bych poděkovala samozřejmě i své rodině, především tedy svým rodičům za celoživotní podporu při studiu a za toleranci při zpracování této práce. Děkuji i svým nejbližším příbuzným, kteří mi jakýmkoliv způsobem pomohli se zpracováním této práce, především s rozšířením dotazníku. V neposlední řadě děkuji i respondentům, kteří si udělali čas na vyplnění dotazníku.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užití své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 20. dubna 2017

.....

Podpis

Obsah

Úvod.....	1
Teoretická část.....	3
1 Definice nezaměstnanosti	3
2 Ekonomický význam nezaměstnanosti.....	3
2.1 Rovnovážná nezaměstnanost.....	3
2.2 Nerovnovážná nezaměstnanost.....	4
3 Makroekonomické příčiny nezaměstnanosti.....	4
3.1 Frikční nezaměstnanost	5
3.2 Strukturální nezaměstnanost.....	5
3.3 Cyklická nezaměstnanost.....	6
3.4 Sezónní nezaměstnanost	6
4 Mikroekonomické příčiny nezaměstnanosti.....	7
5 Přirozená míra nezaměstnanosti	7
6 Nezaměstnanost podle věku	8
7 Související pojmy s nezaměstnaností	8
7.1 Trh práce	8
7.2 Zaměstnaní versus nezaměstnaní	9
7.3 Podpora v nezaměstnanosti.....	10
8 Měření nezaměstnanosti.....	10
8.1 Obecná a registrovaná míra nezaměstnanosti.....	11
9 Dopady nezaměstnanosti	12
9.1 Hospodářský dopad	12
9.2 Společenský dopad	12
10 Jak nezaměstnanost působí na kvalitu života	13
11 Státní politika zaměstnanosti.....	14
12 Příčiny nezaměstnanosti.....	15
13 Následky nezaměstnanosti	16
14 Úřad práce	16
Praktická část.....	19
15 Aktuální situace nezaměstnanosti v České republice.....	19
16 Životní podmínky českých domácností.....	24
17 Nezaměstnanost absolventů	26
17.1 Míra nezaměstnanosti podle věkových skupin a vzdělání.....	27
17.2 Počet absolventů evidovaných na ÚP ČR.....	28

18	Výzkumná část	31
18.1	Metodika výzkumu	31
18.2	Charakteristika vzorku respondentů a výzkumného prostředí	31
18.3	Cíle práce.....	32
18.4	Výzkumné otázky.....	32
18.5	První výzkumná otázka: Které faktory ovlivňují uplatnění na trhu práce?	32
18.6	Druhá výzkumná otázka: Jsou znalosti a schopnosti zprostředkované školou důležité pro uplatnění na trhu práce?.....	33
18.7	Třetí výzkumná otázka: Jaká je úloha ÚP při hledání zaměstnání?	34
19	Zhodnocení první výzkumné otázky	34
19.1	Úroveň znalostí a schopností	34
20	Zhodnocení druhé výzkumné otázky.....	38
21	Zhodnocení třetí výzkumné otázky	41
	Shrnutí praktické části.....	44
	Závěr	51
	Seznam použité literatury	54
21.1	Tištěné zdroje	54
21.2	Internetové zdroje	55
	Seznam tabulek	57
	Seznam grafů.....	58
	Seznam obrázků.....	58
	Seznam zkratk.....	58
	Příloha 1- Dotazník.....	59
	Příloha 2- Míra nezaměstnanosti v Pardubickém kraji	64
	Příloha 3- Absolventi škol v evidenci ÚP ČR podle kategorií vzdělání k 30. 9. 2016	65

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila Nezaměstnanost absolventů středních a vysokých škol v Pardubickém kraji. Během svého studia i svého osobního života se setkávám s pojmem nezaměstnanost. Moje maminka měla dlouhodobě problém sehnat práci z toho důvodu, že nemá maturitní zkoušku. Ve většině případů, kdy žádala o práci, ji odmítli z důvodu nedostatečné kvalifikace, jelikož maturitní zkouška je v této době základem. Setkávám se však s tímto pojmem i u svých kamarádů či členů rodiny, kteří právě dokončili studium a velmi těžko si hledají práci. Toto mě zaujalo, jelikož i já třeba v budoucnu budu mít s tímto problémem. Proto jsem se zaměřila na absolventy jak středních, tak vysokých škol a také na kraj Pardubický, kde jsem vyrůstala a kde nyní i bydlím. Každý absolvent, který právě dokončí studia, začíná řešit klíčovou otázku pro svůj další život, a to své zaměstnání. Stejně jako před volbou své další školy po škole základní a volbou svého zaměření, v tento okamžik absolvent vlastně pokračuje ve svých rozhodnutích. Je to nejspíš konečné rozhodnutí, jelikož své zaměstnání bude absolvent vykonávat po zbytek svého života až do svého důchodu. Absolvent se tímto ujistí, zda v tomto oboru vlastně chce pracovat, či se chce zaměřit jiným směrem.

Cílem mé bakalářské práce je analyzovat vývoj nezaměstnanosti absolventů středních a vysokých škol v Pardubickém kraji a pomocí dotazníkového šetření zjistit zkušenosti absolventů středních a vysokých škol s uplatněním na trhu práce. Dalším cílem je také zjistit, do jaké míry pomáhá Úřad práce či škola při uplatnění absolventů na trhu práce. Kromě těchto hlavních cílů jsem také měla za cíl zjistit odkud dané znalosti, schopnosti a dovednosti získali či kde se je naučili. Seznam těchto možností jsem sestavila na základě dle mého názoru nejdůležitějších předpokladů pro získání zaměstnání.

Pro zpracování této práce jsem si zvolila řadu různých metod. Pro práci jako celek jsem použila metodu **dedukce**, kdy jsem nejdříve vycházela z obecných předpokladů či východisek k jednotlivým východiskům. Postupovala jsem tedy od zobecňování ke konkretizování. Pro teoretickou část jsem zvolila metodu **studia odborné literatury**, ze které jsem teoretické pojmy čerpala. Praktickou část jsem pojala ze dvou pohledů, a to z pohledu zhodnocení vývoje nezaměstnanosti a z pohledu výzkumné části. Pro hodnocení vývoje jsem použila metodu **studia statistických údajů**, kde jsem tyto informace čerpala převážně na portálu Českého statistického úřadu a portálu

Ministerstva práce a sociálních věcí. Pro výzkumnou část jsem použila metodu **dotazníkového šetření**.

V teoretické části se zaměřím na všechny aspekty týkající se nezaměstnanosti. Nejdříve popíšu jaký je ekonomický význam nezaměstnanosti, poté jaká je makroekonomická i mikroekonomická příčina nezaměstnanosti. Pak vysvětlím co je to pojem přirozená míra nezaměstnanosti a jaké jsou nejrizikovější skupiny nezaměstnaných. Poté objasním i pojmy týkající se nezaměstnanosti, tedy trh práce, vymezení pojmu zaměstnaný a nezaměstnaný a podpora v nezaměstnanosti. Důležitou součástí nezaměstnanosti je i to, jak vlastně nezaměstnanost měřit. Vysvětlím, jaký je rozdíl mezi obecnou a registrovanou mírou nezaměstnanosti, jak tyto míry jsou zjištěny, a jak jsou publikovány. Dále také zjistím, jaké dopady má nezaměstnanost a uvedu je na příkladech. Vysvětlím co je to úřad práce a jaká je jeho činnost. V neposlední řadě se také zaměřím na to, jaké má nezaměstnanost příčiny, následky a jak nezaměstnanost působí na kvalitu života. V praktické části se nejdříve zaměřím na celkovou situaci nezaměstnanosti v České republice, poté se zaměřím na Pardubický kraj v porovnání s ostatními kraji České republiky a nakonec jaká je vlastně situace samotných absolventů středních a vysokých škol. Zhodnotím také celkové životní podmínky domácností, které na absolventy také mají vliv. Na konci mé praktické části se zaměřím na výzkumnou část, tedy na výše zmíněný dotazník. Popíšu, jakou metodiku jsem pro tento výzkum zvolila, a charakterizuji strukturu respondentů. Před samotným vytvořením dotazníku jsem si zvolila cíle práce, výzkumné otázky a hypotézy. Poté jsem do dotazníku sestavila otázky, který jsem rozšířila na různá místa Pardubického kraje. Nakonec výzkumné části zhodnotím všechny své výzkumné otázky, které zobrazím pomocí různých grafů a tabulek.

Teoretická část

1 Definice nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je nejvýznamnějším problémem moderní společnosti, který ovlivňuje život mnoha lidí ve světě. Jedná se o vážný ekonomický i sociální problém, který ovlivňuje hospodářskou politiku ve vyspělých zemích.

„Za nezaměstnaného se považuje člověk, který nemá práci a aktivně ji hledá. Většinou se, pokud hovoříme o nezaměstnanosti, nespokojujeme pouze s počtem absolutně nezaměstnaných (s celkovým počtem nezaměstnaných), ale zajímá nás relativní nezaměstnanost, tj. míra nezaměstnanosti neboli podíl nezaměstnaných na ekonomicky aktivních.“¹

2 Ekonomický význam nezaměstnanosti

Na první pohled bychom určili jako příčinu nezaměstnanosti velký počet uchazečů o pracovní místo oproti malým počtům volných pracovních míst. Tato situace je však pro ekonomy po mnoha let záhadou. Stejně jako u jakéhokoliv ekonomického jevu zkoumáme jeho důvody. Zpočátku se zaměřím na nezaměstnanost z hlediska nabídky a poptávky. Z tohoto hlediska rozlišujeme dvě formy nezaměstnanosti, a to nezaměstnanost rovnovážnou a nerovnovážnou.

2.1 Rovnovážná nezaměstnanost

Do této skupiny můžeme zařadit lidi, kteří jsou nespokojeni se svým stávajícím zaměstnáním a hledají lepší práci nebo prostě pracovat nechtějí. Nazýváme ji frikční nezaměstnaností, jelikož lidé nemění svoji práci plynule. *„Tento druh nezaměstnanosti je rovnovážný, jelikož firmy a pracovníci jsou na svých nabídkových a poptávkách křivkách.“* Může se jednat o dobrovolnou nezaměstnanost, kdy lidé preferují trávit volný čas jinak než prací za danou mzdu. Nebo se jedná o frikčně nezaměstnaného, který ještě nikde zaměstnaný nebyl, v tomto případě se jedná o jeho první zaměstnání.

¹WAWROSZ, Petr. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2012. 126s., ISBN 978-80-7408-059-3.

Dalším příkladem je například dělník s nízkým vzděláním, který pracuje za nižší mzdu, než jsou sociální dávky, proto se mu pracovat nevyplatí. Tito lidé jsou zahrnuti do pojmu nezaměstnaní, i když si to sami zvolili.²

„Člověk je dobrovolně nezaměstnaný, když jsou jeho obětované příležitosti dražší než mzda, která převládá na trhu jeho profese (nebo příbuzné profese, kterou by mohl vykonávat).“³

2.2 Nerovnovážná nezaměstnanost

Tato forma je naprostým opakem rovnovážné nezaměstnanosti. Možnost opustit zaměstnání si lidé nezvolili dobrovolně, ale jsou ve stavu nerovnovážné nezaměstnanosti. Takto označujeme stav, kdy ekonomika nefunguje správně tak, jak by měla. Lidé by rádi pracovali, ale i přes jejich kvalifikaci práci nenajdou. Jako příklad nerovnováhy označujeme nezaměstnanost strukturální a cyklickou.⁴

„Člověk je nedobrovolně nezaměstnaný, jsou-li jeho obětované příležitosti levnější než mzda, a on přesto nemůže práci najít.“⁵

3 Makroekonomické příčiny nezaměstnanosti

„Nezaměstnanost je negativní jev v národním hospodářství, ale její dopady a možnosti jejího odstranění se liší podle typu.“⁶

V další části se zaměřím na to, jaké má nezaměstnanost příčiny. Z makroekonomického úhlu můžeme rozlišit 3 druhy neboli příčiny nezaměstnanosti, a to nezaměstnanost frikční, strukturální a cyklickou. V některých literaturách se setkáme i se čtvrtou příčinou nezaměstnanosti, a to se sezónní nezaměstnaností.

²SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2013. 598s., ISBN 978-80-205-0629-0.

³HOLMAN, Robert a Dana POSPÍCHALOVÁ. *Úvod do ekonomie pro střední školy*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 98s., Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-304-5.

⁴SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*., 598s.

⁵HOLMAN, Robert a Dana POSPÍCHALOVÁ. *Úvod do ekonomie pro střední školy*. 98s.

⁶<https://www.oalib.cz/oskola/mod/book/view.php?id=1789&chapterid=1387>

3.1 Frikční nezaměstnanost

„Frikční nezaměstnanost je spojena s fluktuacemi pracovníků na trhu práce.“ I přes to, že by se ekonomika nalézala v situaci plné zaměstnanosti, určitý segment lidí je nezaměstnaný. Někteří lidé mění svá zaměstnání, proto jsou dočasně bez zaměstnání. Absolventům škol nebo ženám po mateřské dovolené nějakou dobu zabere, než si najdou vhodnou práci z hlediska jejich vzdělání a priorit. Tato forma je považována za dobrovolnou zaměstnanost, jelikož lidé si chtějí dobrovolně najít lépe ohodnocenou práci.⁷

Nastává tedy situace, kdy se počet volných míst a počet osob hledající práci rovná. Ovšem tato forma znamená nerovnoměrné rozmístění podniků na území daného státu. Proto každý obor odvětví zaznamenává buď pokles, nebo nárůst. Nastává v důsledku neustálého technologického rozvoje.

Frikční nezaměstnanost se týká nezaměstnaných osob hledající práci v souvislosti s událostí, která nastala v lidském životě člověka:⁸

- ukončení školy,
- přestěhování se do jiného místa,
- nespokojenost s dosavadním zaměstnáním,
- nízká pracovní výkonnost a následné propuštění,
- ukončení pracovního poměru v důsledku přirozených organizačních změn ve firmách.

3.2 Strukturální nezaměstnanost

Tato forma je závislá na změnách poptávky po produkci. Pokud klesá poptávka, roste nezaměstnanost daného oboru. Například klesá-li poptávka po uhlí, pro horníky to znamená vyšší nezaměstnanost. Pro vykonávání určité profese je však nutné mít určité schopnost, znalosti a dovednosti. Toto lze poukázat na určitém příkladu. Pokud například klesá poptávka po učitelích, velmi těžké je pro učitele změnit práci například

⁷MUSIL, Petr. *Ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 345-346s., ISBN 978-80-7380-126-7.

⁸WAWROSZ, Petr. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2012. 127s., ISBN 978-80-7408-059-3.

za zedníka. K tomuto zaměstnání nemá dostatečné dovednosti a schopnosti. A pro získání určitých dovedností je potřeba například nějaké vyučení či rekvalifikace. Není ani zaručené, že tuto profesi může daný kandidát vykonávat.⁹

I tomto případě můžeme hovořit o rovnosti počtu volných pracovních míst a počtu osob. Problém je v tom, že každý člověk má jinou kvalifikaci a každá firma také požaduje různou formu či úroveň kvalifikace. Proto tento typ nezaměstnanosti je nejvýznamnějším důvodem „*existence rozdílů v míře nezaměstnanosti*“.

„*Podstata strukturální nezaměstnanosti tedy spočívá v kvalifikačním a profesním nesouladu mezi nabízenými volnými místy a uchazeči o zaměstnání v důsledku strukturálních změn.*“¹⁰

3.3 Cyklická nezaměstnanost

„*Cyklická nezaměstnanost je spojena s krátkodobými ekonomickými fluktuacemi. Na trzích zboží a služeb dochází ke kolísání rovnovážného objemu produkce a cen.*“
Jedná se tedy o stav, kdy se na trhu nachází velké množství uchazečů o práci než volných pracovních míst. Toto nemůžou zájemci o danou práci ovlivnit, tudíž ji považujeme za nedobrovolnou nezaměstnanost.¹¹

3.4 Sezónní nezaměstnanost

Dle Dvořákové (2007) se tato nezaměstnanost označuje za krátkodobou, a je způsobena nespojitostí produkce v oborech, kde je výroba závislá na klimatu. Toto se týká například zemědělců, stavebníků či lesníků. Tito lidé nemohou vykonávat svoji profesi v nepřívětivém počasí.¹²

⁹WAWROSZ, Petr. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2012. 127-128s., ISBN 978-80-7408-059-3.

¹⁰MUSIL, Petr. *Ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 345s., ISBN 978-80-7380-126-7.

¹¹SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie: moderní přístup*. Praha: Management Press, 2007. 282s., ISBN 978-80-7261-174-4.

¹²DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. 73s., ISBN 978-80-7179-893-4.

4 Mikroekonomické příčiny nezaměstnanosti

Mezi hlavní mikroekonomické příčiny zahrnujeme¹³:

- 1) Pojištění v nezaměstnanosti, sociální dávky
- 2) Vysoká ochrana zaměstnanců, vysoká moc odborů
- 3) Minimální mzda
- 4) Progresivní zdanění
- 5) Nedostatečně rozvinutý lidský a sociální kapitál
- 6) Asymetrie informací
- 7) Teorie efektivnostních mezd
- 8) Strnulé mzdy
- 9) Stejně postavení studentů jako ostatních osob
- 10) Požadavek stejné mzdy za stejnou práci
- 11) Globalizace

5 Přirozená míra nezaměstnanosti

„Přirozená míra nezaměstnanosti je míra, při níž se trh práce nalézá ve stavu dlouhodobé rovnováhy.“ Jde o ideální formu nezaměstnanosti, kdy dochází k zaměstnání lidí, kteří chtějí pracovat. Označujeme ho také termínem *plná zaměstnanost*. Pokud ve skutečnosti nezaměstnanost nedosahuje míry přirozené, hovoříme o:¹⁴

- Přezaměstnanosti- „což je situace, v níž skutečná míra nezaměstnanosti dosahuje ve srovnání se svou přirozenou mírou nižších hodnot“
- Podzaměstnanosti- „k níž dochází k okamžiku, kdy skutečná míra nezaměstnanosti převyšuje míru přirozenou“

¹³WAWROSZ, Petr. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2012. 131-136s., ISBN 978-80-7408-059-3.

¹⁴TULEJA, Pavel. *Analýza pro ekonomy*. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). 158s., ISBN 978-80-251-1801-6.

6 Nezaměstnanost podle věku

Největším demografickým segmentem s nejvyšší nezaměstnaností jsou právě absolventi středních a vysokých škol. V tomto případě hovoříme o frikční nezaměstnanosti. Mladí lidé střídají velmi často svá zaměstnání, jelikož hledají kvalifikovanou a pro ně vyhovující práci. Podle Samuelsona (2013) je jejich průměrná doba nezaměstnanosti ve srovnání s dospělými poloviční, jejich doba setrvání v jednom zaměstnání je dvanáctinou průměrné doby setrvání dospělých. Tento stav je v případě bělochů. U černošské populace je to trochu odlišné. Po 2. světové válce se nedělali rozdíly v nezaměstnanosti lidí s odlišnou barvou pleti. Pak však vzrostla nezaměstnanost mladých lidí tmavé pleti a došlo tedy ke snížení podílu k jejich celkovému počtu.¹⁵

7 Související pojmy s nezaměstnaností

7.1 Trh práce

Jedná se o místo, kde se střetává poptávka potenciálních uchazečů o práci s nabídkou zaměstnavatelů. Ovšem nejedná se o koupení konkrétního uchazeče, ale jeho pracovní síly. Pokud se tato koupě nachází uvnitř organizace, označíme to jako vnitřní trh práce, na druhou stranu, pokud se odehrává vně organizace, hovoříme o vnějším trhu práce.¹⁶

Na tomto místě se utváří podmínky zaměstnanosti, například díky nabídce a poptávce po práci se utváří mzdy a platy zaměstnanců. Vývoj trhu však ovlivňuje nepružnost poptávky po práci. Významem trhu práce je „*alokace pracovních sil mezi zaměstnavatele*“, případně mezi obory či kraje. Na tomto místě vzájemně působí různé subjekty, těmi jsou samotní zaměstnanci, jejich zaměstnavatelé a stát v podobě různých státních intervencí. Ovšem tyto subjekty komunikují i s jinými orgány, jako například úřad správy či úřad práce.¹⁷

¹⁵SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2013. 603s., ISBN 978-80-205-0629-0.

¹⁶TULEJA, Pavel. *Analýza pro ekonomy*. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). 147s., ISBN 978-80-251-1801-6.

¹⁷DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. 67-68s., ISBN 978-80-7179-893-4.

7.2 Zaměstnaní versus nezaměstnaní

„Zaměstnaní a nezaměstnaní tvoří dohromady ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Ekonomicky neaktivní obyvatelé (ENO) jsou osoby mladší 15 let, důchodci, studenti, ženy v domácnosti atd.“¹⁸

Za zaměstnanou osobu je podle Musila (2008) obecně považovaná osoba, která je starší 15 let a má placené zaměstnání a sebezaměstnání.

Ovšem Tuleja (2007) ve své knize uvádí, že jako zaměstnané označujeme patnáctileté či starší jednotlivce, kteří v daném období buďto pracovali alespoň jednu hodinu v týdnu za mzdu, plat či jinou odměnu, nebo měli k zaměstnání formální vztah, přičemž není rozhodující, zda tato práce měla trvalý, dočasný, sezónní nebo příležitostný charakter.

Za nezaměstnaného se podle Musila (2008) považuje osoba, která je starší 15 let a dále splňuje tyto podmínky:

- nemá placené zaměstnání ani sebezaměstnání,
- aktivně si hledá práci,
- je připravena k nástupu do práce do 14 dnů.

Jelikož definice zaměstnaných v sobě zahrnuje jak osoby v pracovním poměru, tak bez pracovního poměru, ze statistického hlediska rozlišujeme těchto 6 kategorií:

Tabulka 1: Klasifikace postavení v zaměstnání (CZ-ICSE- Czech International Classification of Status in Employment)

Kategorie	Charakteristika
1) Zaměstnanci	Osoby, které vykonávají pro zaměstnavatele práci za mzdu, v rámci pracovního vztahu jsou danému zaměstnavateli podřízeni.
2) Zaměstnavatelé	Osoby vlastníci podnikatelské oprávnění a v rámci svého podnikání zaměstnávají další jednotlivce nebo osoby.
3) Osoby pracující na vlastní účet	Tuto kategorii tvoří fyzické osoby, vlastníci podnikatelské oprávnění a v rámci svého podnikání nezaměstnávají další jednotlivce.

¹⁸MUSIL, Petr. *Ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-126-7.

4) Členové produkčních družstev	Osoby, které jsou aktivně činné ve výrobním, zemědělském či jiném produkčním družstvu, jehož jsou členy.
5) Pomáhající rodinní příslušníci	Osoby, které mají příbuzenský vztah a při výkonu práce pomáhají na základě jiného než pracovněprávního vztahu.
6) Osoby neklasifikovatelné podle postavení v zaměstnání	Ekonomicky aktivní osoby, u nichž nemá statistický úřad dostatek informací k tomu, aby je mohl zařadit do jiné z uvedených kategorií.

Zdroj: TULEJA, Pavel. *Analýza pro ekonomy*. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). ISBN 978-80-251-1801-6.

7.3 Podpora v nezaměstnanosti

Tato forma podpory se poskytuje těm uchazečům, kterým není zprostředkována práce do 7 kalendářních dnů ode dne zařazení do evidence uchazečů. Uchazeč je povinen oznámit všechny skutečnosti či změny rozhodující pro uznání podpory v nezaměstnanosti a to nejdéle do 7 kalendářních dnů. Je také povinen předložit tyto doklady:¹⁹

- „Potvrzení o době zaměstnání v posledních třech letech před podáním žádosti o zprostředkování zaměstnání.“
- „Potvrzení o průměrném měsíčním výdělku od posledního zaměstnavatele.“

8 Měření nezaměstnanosti

Jednou z nejpoužívanějších metod pro měření nezaměstnanosti je ukazatel míry nezaměstnanosti.

Míru nezaměstnanosti vypočteme tedy takto²⁰:

$$u = \frac{U}{L+U} * 100,$$

¹⁹DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. 71-72s., ISBN 978-80-7179-893-4.

²⁰WAWROSZ, Petr. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2012. 126s., ISBN 978-80-7408-059-3.

kde u = míra nezaměstnanosti, U = počet nezaměstnaných, L = počet zaměstnaných. Součet $L + U$ dává ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

Statistiky jsou shromažďovány každý měsíc od každé domácnosti, kdy je oslovena vybraná domácnost a tázána na otázky týkající se pracovní schopnosti či neschopnosti. Toto se nazývá dotazování náhodného výběru obyvatelstva, přičemž průměrný počet oslovených domácností činí přibližně 60 tisíc.²¹

Míra nezaměstnanosti je však dle ekonomů a analytiků problematická. Negativním vlivem označují to, že do této kategorie se zařazují lidé, kteří nejsou spokojeni s platovým ohodnocením, přičemž by pracovat chtěli a berou se tedy za dostupné nezaměstnané. Naopak lidé, kteří pracovat nechtějí a v důsledku dlouhodobé nezaměstnanosti opustí trh práce, se do této skupiny nezařazují. Poté co opustí trh práce, se zařadí do skupiny (ENO). Zatímco dostupní nezaměstnaní míru nadhodnocují, ti co se zařadí do skupiny ENO, výrazně míru podhodnocují.²²

Z pohledu absolventů středních a vysokých škol se mnohdy může uvádět počet nezaměstnaných absolventů, ale lepším ukazatelem je míra nezaměstnanosti absolventů škol.²³

8.1 Obecná a registrovaná míra nezaměstnanosti

Míru registrované nezaměstnanosti zveřejňuje každý měsíc Ministerstvo práce a sociálních věcí, který čerpá ze statistik úřadů práce. Oproti míře registrované nezaměstnanosti, obecná míra nezaměstnanosti čerpá z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Tyto údaje čerpá z výběrového šetření domácností, které provádí každé čtvrtletí. Toto však neprovádí VŠPS, ale Český statistický úřad. „Předmětem tohoto šetření jsou tedy domácnosti bydlící na území České republiky. V současné době je tento soubor tvořen necelými 26 tis. bytovými jednotkami, což znamená, že tohoto šetření

²¹SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2013. 595s., ISBN 978-80-205-0629-0.

²²TULEJA, Pavel. *Analýza pro ekonomy*. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). 157s., ISBN 978-80-251-1801-6.

²³<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-04/Nezamestnanost-absolventu/12>

*se pravidelně zúčastňuje přibližně 63 tisíc respondentů, přičemž cca 85 % z nich tvoří dospělou populaci.*²⁴

9 Dopady nezaměstnanosti

Rozlišujeme dva druhy dopadů nezaměstnanosti, a to hospodářský a společenský dopad. Největším problémem je pro tyto dvě oblasti samozřejmě vysoká nezaměstnanost. V případě že pociťujeme vysokou nezaměstnanost, odráží se to i do samotné domácnosti a do jejich rodinného života. Lidé jsou nespokojeni s nízkým výkonem hospodářství, proto i jejich samotný postoj se mění.²⁵

9.1 Hospodářský dopad

V případě hospodářského dopadu mluvíme o ztrátě cenných zdrojů. Nejvyšší hospodářskou ztrátu zaznamenalo období velké hospodářské krize, dále však i ropné šoky a inflace v 70. a 80. letech. Dle Samuelsona (2013) mnohonásobně převyšují mikroekonomické odhady neefektivity dané existencí monopolů, cel a kvót.²⁶

V období vysoké nezaměstnanosti dochází ke ztrátám, které jsou považovány za největší mrhání zdroji v současné ekonomice. *„Většinou jde hlavně o dopad cyklické nezaměstnanosti. To kvantifikuje Okunův zákon (na každá 2 %, o něž HDP poklesne vzhledem k potenciálnímu produktu, se míra nezaměstnanosti zvýší o 1 %).*²⁷

9.2 Společenský dopad

V případě společenského dopadu je to problém díky poklesu příjmu. Hospodářské ztráty nejsou zrovna malé, a nemůžeme je vyčíslit přesným číslem. Tyto ztráty se týkají

²⁴TULEJA, Pavel. Analýza pro ekonomy. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). 156-157s., ISBN 978-80-251-1801-6.

²⁵SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. Ekonomie: 19. vydání. Praha: NS Svoboda, 2013. 595-596s. ISBN 978-80-205-0629-0.

²⁶SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. Ekonomie, 595-596s.

²⁷DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. 29s., ISBN 978-80-7400-224-3.

psychického strádání společnosti. Mluvíme v tomto případě o nedobrovolné nezaměstnanosti s dlouhodobým trváním.²⁸

Samuelson (2013) uvádí jeden příklad obtížného hledání zaměstnání v období velké hospodářské krize. Jedná se o příběh člověka, který každý den vstával v pět ráno, aby si našel práci na nábřeží. Zde stálo už tisíc mužů, kteří také hledali práci. Všichni věděli, pro kolik lidí v ten den budou nabízet danou práci. V té době bylo obtížné se prosadit, jelikož každý přítomný se tlačil dopředu, aby zrovna jeho vybrali.

Samuelson (2013) dále uvádí i příběh konstruktéra, který se také pokoušel získat práci. Obvolával různý počet provozů, které ho však odmítli. Měli už své stálé lidi, kteří pro ně pracovali už více let. Navíc na tuto pozici by měl mít vysokoškolské vzdělání. Vypravěč by však byl rád za každou práci. Většinou jeho pokusy nebyly úspěšné, proto celý den byl doma a nepracoval. Toto se tudíž projevovalo i do samotné domácnosti, kde nálada nebyla moc příznivá, velmi často docházelo k hádkám.

10 Jak nezaměstnanost působí na kvalitu života

Práce má pro každého člověka práce významnou životní hodnotu, která ovlivňuje kvalitu života. Ta se zvyšuje, pokud člověk má ideální práci, která přináší pozitivní vliv pro jeho život. Může rozvíjet svoji osobnost a uplatnit svůj talent, která je ohodnocena náležitým způsobem. Pokud však člověk svoje zaměstnání ztratí a velmi těžko si hledá nové zaměstnání, ovlivní to jeho psychickou pohodu. Tato situace je nejtěžší pro člověka, který žíví například svoji rodinu, která je na něm finančně závislá. Pokles dlouhodobé nezaměstnanosti příznivě ovlivňuje kvalitu života zejména u mladších věkových kategorií, hlavně mladých lidí, kteří právě po skončení školy našli svá zaměstnání.²⁹

Z druhého pohledu mohou kvalitu práce snižovat například nepříznivé pracovní prostředí, práce pod tlakem, kde se člověk samostatně nemůže rozhodovat nebo nepříznivé vztahy na pracovišti apod. Tyto aspekty práce mají negativní vliv nejen

²⁸SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*: 19. vydání. Praha: NS Svoboda, 2013. 595-596s., ISBN 978-80-205-0629-0.

²⁹<https://www.czso.cz/documents/10180/20549839/32019214a04.pdf/69443b4d-947f-4866-abbe-80a9fa1b9915?version=1.0>

na kvalitu života, i na zdravotní stav. „Kvalita života byla sledována u dlouhodobě nezaměstnaných a ve vztahu k pracovnímu stresu. Výsledky prokázaly, že dlouhodobá ztráta práce negativně ovlivnila celkové subjektivní hodnocení kvality života, spokojenost s jednotlivými oblastmi života, spokojenost s jednotlivými oblastmi života a hodnocení smysluplnosti života. Délka nezaměstnanosti negativně korelovala se vzděláním.“³⁰

11 Státní politika zaměstnanosti

Státní politiku zaměstnanosti (SPZ) označujeme jako zvláštní oblast, která se věnuje tomu, aby usměrňovala stupňování nezaměstnanosti. Vytváří činnosti, kterými se snaží vytvořit rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Také dohlíží na správné a efektivní využití pracovních sil a na právní ochranu občanů. Dá se obecně říci, že jejím cílem je vytvořit nejpříznivější podmínky pro dosažení plné zaměstnanosti.³¹

Duka (2013) uvádí tři zákony, které řeší problematiku SPZ:

- „Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů³²“

Rozlišujeme dvě podoby SPZ, a to pasivní a aktivní politiku zaměstnanosti. Pasivní politika zaměstnanosti vyplácí dávky v nezaměstnanosti a aktivní politika zaměstnanosti využívá různé nástroje k tomu, aby v zemi stále přetrvala vysoká zaměstnanost.³³

Stát také působí na trhu práce nejen v podobě aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti, ale také v podobě „hospodářsko-politických opatření, která nejsou bezprostředně

³⁰http://kvalitazivota.vubp.cz/prispevky/svet_prace.pdf

³¹DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. Management lidských zdrojů. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. 77s., ISBN 978-80-7179-893-4.

³²DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivana KOHOUTOVÁ. Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost. Praha: Grada, 2013. 88s., ISBN 978-80-247-3880-2.

³³DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. 29s., ISBN 978-80-7400-224-3.

orientována na trh práce, ale mají na něj podstatný dopad, například investiční pobídky, podpora malého a středního podnikání, regionální programy apod.“³⁴

V rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou definovány úkoly pro MPSV. Jako příklad těchto úkolů můžeme uvést podporu výrobních programů, řešení programů strukturálních změn a rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání. Pro řešení dopadů nerovnováhy na trhu práce jsou stanoveny úkoly pro ÚP řízené MPSV. Jejich metodou jsou například podpora v nezaměstnanosti, rekvalifikace uchazečů či rozmístění občanů se změněnou pracovní schopností.³⁵

Duda (2013) také uvádí i jaké má SPZ cíle a jakou úlohu hraje stát:³⁶

- Připravuje osoby pro své zaměstnání či na jinou ekonomickou činnost
- Uskutečňuje tvorbu nových pracovních míst
- Umožňuje podporu pro ekonomickou činnost
- Vytváří subjekty, které se podílí na politice zaměstnanosti
- Formuluje cíle politiky vzdělávání, tyto formy dále realizuje
- Upravuje podmínky uzavírání pracovních smluv
- Kontroluje pohyb pracovníků přes státní hranice

12 Příčiny nezaměstnanosti

Jako příčinu dlouhodobé a strukturální nezaměstnanosti Dvořáková (2011) uvádí hospodářský pokles, kdy dochází k omezení či zastavení výroby či expanze z důvodu klesající poptávky po určitém produktu, službě či profesi. *„Poptávka po práci je odvozena od poptávky po zboží a službách, a proto omezení nebo zrušení výroby vede k omezení nebo zrušení řady pracovních míst.“* Hospodářský pokles tedy v podstatě nutí zaměstnavatele k zásadním organizačním změnám, kdy jsou nuceni omezit výrobu a určitým způsobem vyhledávat možné úspory. Toto lze dosáhnout propuštěním

³⁴DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. 93s.

³⁵VYBÍHAL, Václav. Mzdové účetnictví 2017: praktický průvodce. 20. vydání. Praha: Grada, 2017. 72s., ISBN 978-80-271-9626-5.

³⁶DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost. Praha: Grada, 2013. 89s., ISBN 978-80-247-3880-2.

nepotřebných zaměstnanců či zrušením nepotřebných pracovních míst. K této situaci dochází při klesající poptávce spotřebitelů a při náročném získávání finančních prostředků na investice. Hromadné propouštění znamená v tomto případě nárůst nezaměstnanosti. Velké množství lidí nemohou sehnat práci z důvodu nedostatečného počtu volných pracovních míst i z důvodu nesouladu požadavků zaměstnanců a nezaměstnaných. Tyto nesoulady mohou nastat například v podobě *„nevyhovujícího vzdělání, nízké kvalifikace, nedostatečné motivace, snížené mobility a omezené flexibility na trhu práce“*. Ke zlepšení této situace a ekonomických a sociálních dopadů směřuje státní politika zaměstnanosti, která je částí systému záchranné sociální sítě.³⁷

13 Následky nezaměstnanosti

Dlouhodobá nezaměstnanost má vliv nejen na jednotlivce, ale i na celou společnost. Buchtová (2013) uvádí tyto sociální následky: *„odcizení, existenční nejistota (pokles příjmů), kriminalita a budoucí vyloučení z trhu práce“*. Dále uvádí i ekonomické následky dlouhodobé nezaměstnanosti: *„zvýšené nároky na státní rozpočet (na dávky v nezaměstnanosti a na další podpory), na zdravotní a sociální služby“*. Ekonomické následky souvisí s problematikou neodvedených daní. *„Společenský dopad nezaměstnanosti je komplexní: oslabuje nejen adaptační schopnosti člověka, nýbrž i adaptační schopnosti společnosti a ekonomického systému jako celku.“* Můžeme říci, že nezaměstnanost má následky spíše sociální než ekonomické.³⁸

14 Úřad práce

„Úřady práce jsou územní orgány státní správy na úseku zaměstnanosti. Vybaveny jsou právní subjektivitou. Správní obvody úřadů práce jsou shodné s územními obvody

³⁷DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. 93s., ISBN 978-80-7400-008-9.

³⁸BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. Nezaměstnanost. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). 80-82s., ISBN 978-80-247-4282-3.

okresů. Správním obvodem Úřadu práce hlavního města Prahy je území jejich obvodů.³⁹

Pro kraj Pardubický je správním obvodem okres Pardubice, kdy je zároveň i krajskou pobočkou. Jako kontaktní pracoviště jsou pro kraj Pardubický okres Chrudim, Svitavy, Ústí nad Orlicí a Pardubice, konkrétně se jedná o tyto města:⁴⁰

- Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Svitavy, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk

Úřad práce se řídí zákonem č. 73/2011 Sb. O Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Jedná se o správní úřad s celostátní působností. Dále můžeme říci, že se jedná o účetní jednotku se sídlem v Praze. Úřad práce řídí MPSV. Konkrétně úřad práce řídí generální ředitel a krajskou pobočku řídí ředitel konkrétní krajské pobočky. Působícími orgány v úřadu práce jsou:⁴¹

- 1) Generální ředitelství
- 2) Krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu, kde jsou samozřejmě součástí i kontaktní pracoviště

Úkolem generálního ředitelství je kontrolovat činnost krajských poboček ÚP ČR, koordinovat jejich výkon, zajišťovat interní audit, zabezpečovat činnost v oblasti personalistiky a vzdělávání zaměstnanců, kooperovat na zpracování národních a systémových projektů fondů EU, rozhodovat o odebrání či přidělování povolení PO nebo FO ke zprostředkování zaměstnání kdy kontroluje především kvalifikaci a činnost úřadu práce, zajišťuje bezpečnost, koordinaci a financování opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.⁴²

³⁹DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. Management lidských zdrojů. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. 79s., ISBN 978-80-7179-893-4.

⁴⁰<https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pak>

⁴¹BECK, Petr. Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením: k 1.5.2012 : komentář, právní předpisy. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. 344s., ISBN 978-80-7263-744-7.

⁴²<https://portal.mpsv.cz/upcr/oup>

Úkolem úřadu práce je:

„Zaměstnanost, ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, státní sociální podpora, dávky pro osoby se zdravotním postižením, příspěvek na péči a inspekce poskytování sociálních služeb a pomoc v hmotné nouzi.“⁴³

Dvořáková (2007) ve své knize uvádí, že úřad práce nabízí pomoc žákům základních a zvláštních škol, studentům a absolventům středních a vysokých škol, uchazečům o práci i dalším zájemcům při volbě svého povolání. Tuto pomoc realizují prostřednictvím Informačních a poradenských středisek. Tyto střediska zveřejňují aktuální informace, které tito uchazeči potřebují pro vstup na trh práce. Tyto střediska může navštívit kdokoliv, jak samotní žáci či studenti, tak i jejich rodiče, učitelé či i třída jako celek. Pro absolventy středních škol pořádají besedy, kde spolu diskutují o problematice vstupu do zaměstnání či potenciálnímu dalšímu vzdělání. *„K rozhodování o volbě povolání může návštěvník IPS využít samoobslužné počítačové programy pro testování svého profesního zájmu. K dispozici má podrobné popisy jednotlivých profesí obsahující výčet pracovních činností, používaných pracovních prostředků a zdravotních nároků na pracovníka včetně popisů nepříznivých vlivů pracovního prostředí.“⁴⁴* V případě nejasností je k dispozici pomoc odborných pracovníků středisek.

⁴³BECK, Petr. Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením: k 1.5.2012 : komentář, právní předpisy. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. 345s. ISBN 978-80-7263-744-7.

⁴⁴DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. Management lidských zdrojů. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. 79s., ISBN 978-80-7179-893-4.

Praktická část

Praktickou část jsem si rozdělila na dvě části. V první části nejdříve popíšu aktuální situaci samotné nezaměstnanosti v České republice, poté srovnám nezaměstnanost v jednotlivých krajích České republiky, a také i samotnou situaci absolventů středních a vysokých škol v kraji Pardubickém. Kromě samotné nezaměstnanosti zhodnotím i životní podmínky domácností, které mají na nezaměstnanost vliv. Na konci první části uvedu i přesný počet absolventů evidovaných na ÚP dle jednotlivých úrovní vzdělání. V druhé části se budu věnovat výzkumné části a zhodnocením výzkumných otázek.

15 Aktuální situace nezaměstnanosti v České republice

Tabulka 2: Zaměstnanost a nezaměstnanost ČR

Ukazatel	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016	4. čtvrtletí 2016
Míra zaměstnanosti (%)	56,8	57,0	57,4	57,7	58,1
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	4,5	4,3	3,9	4,0	3,6
Míra ekonomické aktivity (%)	59,5	59,6	59,8	60,1	60,2

Zdroj: ČSÚ

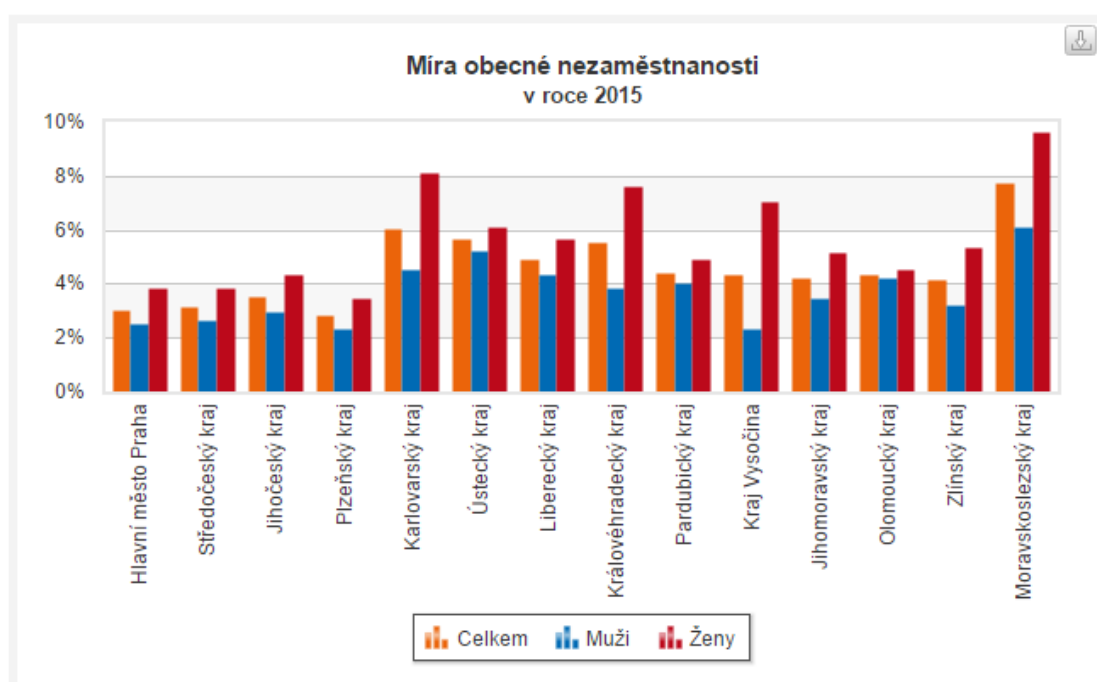
„Statistická data o zaměstnanosti a nezaměstnanosti se v rámci ČSÚ publikují především z výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Hlavním cílem tohoto šetření je získávání pravidelných informací o situaci na trhu práce.“⁴⁵

V Tabulce č. 2 vidíme aktuální situaci zaměstnanosti a nezaměstnanosti v České republice za rok za 4. čtvrtletí roku 2015 a 2016. Čísla ve sloupci 4. čtvrtletí 2016 představují předběžné hodnoty. Míra zaměstnanosti byla ve 4. čtvrtletí roku 2015 56,8 % a každé čtvrtletí se mírně zvyšovala, kdy ve 4. čtvrtletí roku 2016 dosáhla až 58,1 %. Obecná míra nezaměstnanosti se tedy mírně snižovala, kdy ve 4. čtvrtletí roku 2016 dosáhla 3,6 %. Ve 3. čtvrtletí roku 2016 se však o jedno procento zvýšila, další čtvrtletí ale znovu klesla. Míra ekonomické aktivity se tedy také mírně zvyšovala, kdy ve 4. čtvrtletí roku 2016 dosáhla až 60,2 %.

⁴⁵https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

Pro toto téma je však důležitější nezaměstnanost v Pardubickém kraji. Následující Graf č. 1 zobrazuje situaci všech krajů v České republice. Vidíme zde celkovou míru obecné nezaměstnanosti, a také rozdělenou na celkovou míru obecné nezaměstnanosti mužů a žen. Celková míra obecné nezaměstnanosti pro kraj Pardubický je za rok 2015 4,4 %, u mužů je to 4 % a u žen 4,9 %.

„Příznivé postavení Česka souvisí s nízkou úrovní nezaměstnanosti a také specifickou odvětvovou strukturou ekonomiky charakterizovanou vysokým podílem pracovních míst v průmyslu.“⁴⁶

Graf 1: Míra obecné nezaměstnanosti v jednotlivých krajích za rok 2015

Zdroj: ČSÚ

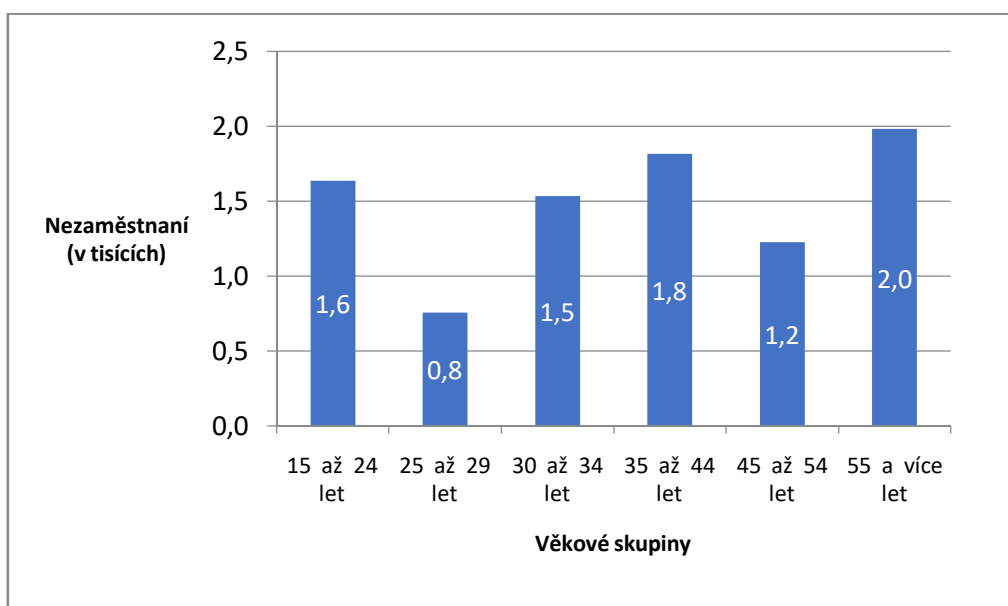
Nejvyšší procento míry obecné nezaměstnanosti zaznamenal kraj Moravskoslezský (celkem 7,7 %, u mužů 6,1 % a u žen dokonce 9,6 %). Dalším rizikovým krajem s vyšším procentem míry obecné nezaměstnanosti je kraj Karlovarský (6 %), Ústecký (5,6 %), Královéhradecký (5,5 %) či Liberecký (4,9 %). Kraj Plzeňský naopak zaznamenal nejnižší míru obecné nezaměstnanosti, a to celkem 2,8 %.

Je tedy zřejmé, že větší procento obecné míry nezaměstnanosti zaznamenali ženy než muži. Nejvíce kritickou skupinou jsou ženy na mateřské dovolené, senioři či absolventi

⁴⁶ <https://www.czso.cz/csu/tendence-makroekonomickeho-vyvoje-a-kvality-zivota-v-ceske-republice-v-roce-2015>

škol. U žen je toto logické, jelikož ženy se většinou případů starají o domácnost a o děti. Proto ženy mají nižší nezaměstnanost než muži.

„Obecná míra nezaměstnanosti 15-64letých (podíl nezaměstnaných k ekonomicky aktivním, tj. součtu zaměstnaných a nezaměstnaných) očištěná od sezónních vlivů dosáhla v prosinci loňského roku (tedy roku 2016) 3,6 % a meziročně se snížila o 0,9 procentního bodu. Míra nezaměstnanosti mužů očištěná od sezónních vlivů dosáhla 3,1 %, míra nezaměstnanosti žen 4,2 %.“⁴⁷

Graf 2: Nezaměstnanost V Pardubickém kraji za 4. čtvrtletí roku 2016

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 2 zobrazuje počet nezaměstnaných v šesti uvedených věkových skupinách za 4. čtvrtletí roku 2016. Absolventi patří do první věkové kategorie. Nejvíce nezaměstnaných řadíme do věkové skupiny 55 a více let. V této kategorii se nachází přibližně 2 000 nezaměstnaných. Další kritickou kategorií jsou nezaměstnaní ve věku 35 až 44 let, tedy asi 1 800 nezaměstnaných. Třetí nejohroženější skupinou jsou právě nezaměstnaní ve věku 15 až 24 let, tedy téměř 1 600 nezaměstnaných. Nejméně rizikovou kategorií je věková skupina 25 až 29 let, kam bychom také potenciálně mohli zařadit absolventy vysokých škol. V této kategorii se nachází pouze přibližně 800 nezaměstnaných.

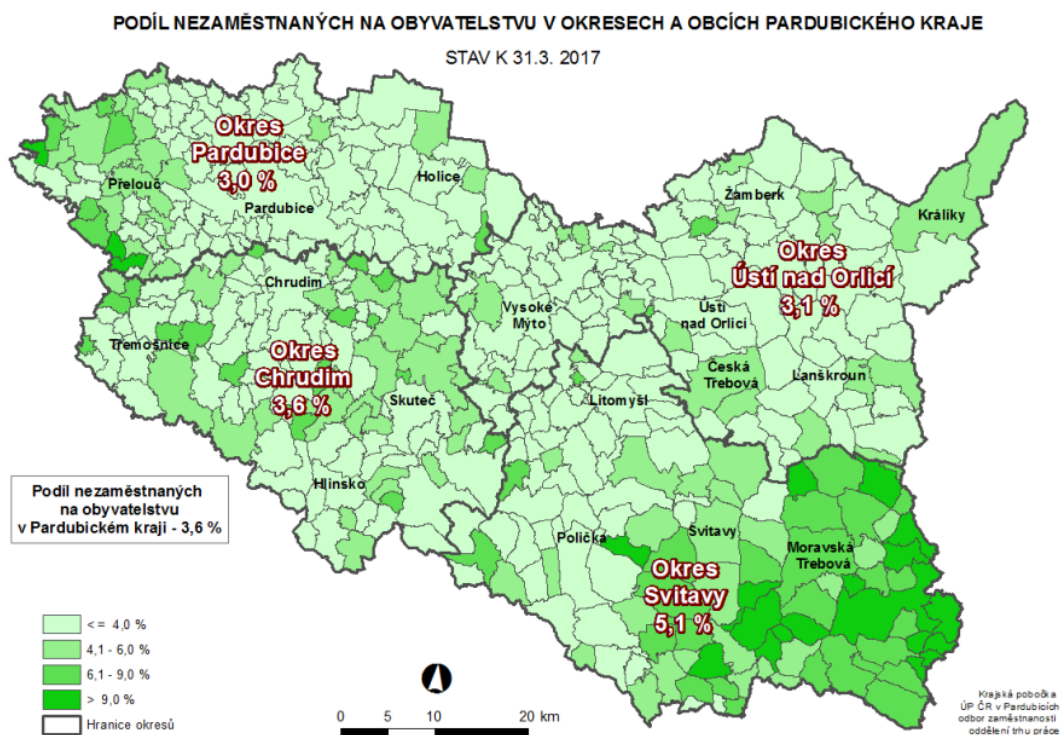
⁴⁷<https://www.czso.cz/czo/czso/czi/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2016>

Tabulka 3: Vývoj nezaměstnanost a rok 2016-2017

ukazatel (celkový počet)	stav k		
	31. 3. 2016	28. 2. 2017	31. 3. 2017
evidovaní uchazeči o zaměstnání	17 868	14 494	13 078
- z toho ženy	8 579	6 643	6 227
absolventi a mladiství	930	669	608
uchazeči se zdravotním postižením	2 984	2 542	2 445
uchazeči s nárokem na PvN	6 062	6 141	5 207
podíl nezaměstnaných osob v %	5,1	4,0	3,6
volná pracovní místa	7 378	11 018	12 241
počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	2,4	1,3	1,1

Zdroj: MPSV

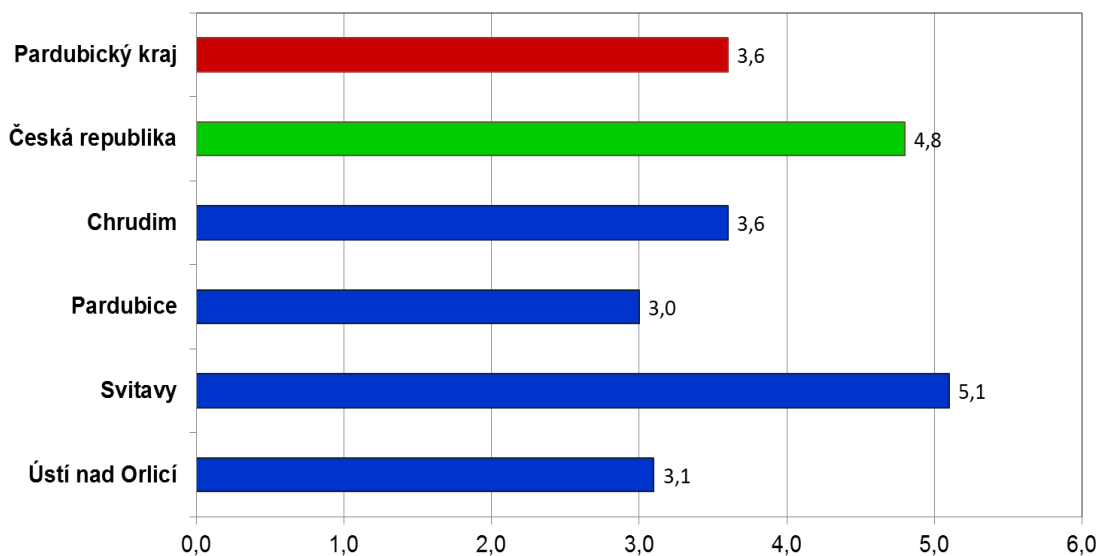
Tabulka č. 3 zobrazuje vývoj nezaměstnanosti pro Pardubický kraj za únor a březen roku 2016, a za březen roku 2017. V tabulce je uveden celkový počet evidovaných uchazečů o práci na úřadu práce. Pro nás jsou významní absolventi, kdy jeho počet klesá z 930 uchazečů v březnu roku 2016 až na 608 uchazečů v březnu roku 2017 z celkového počtu 13 078 uchazečů. Klesá také ukazatel podílu nezaměstnaných osob i počet uchazečů na 1 volné pracovní místo. Počet volných pracovních míst vzrostl ze 7 378 uchazečů v březnu roku 2016 na 12 241 uchazečů za březen roku 2017.

Obrázek 1: Podíl nezaměstnaných osob v okresech a obcích Pardubického kraje

Zdroj: MPSV

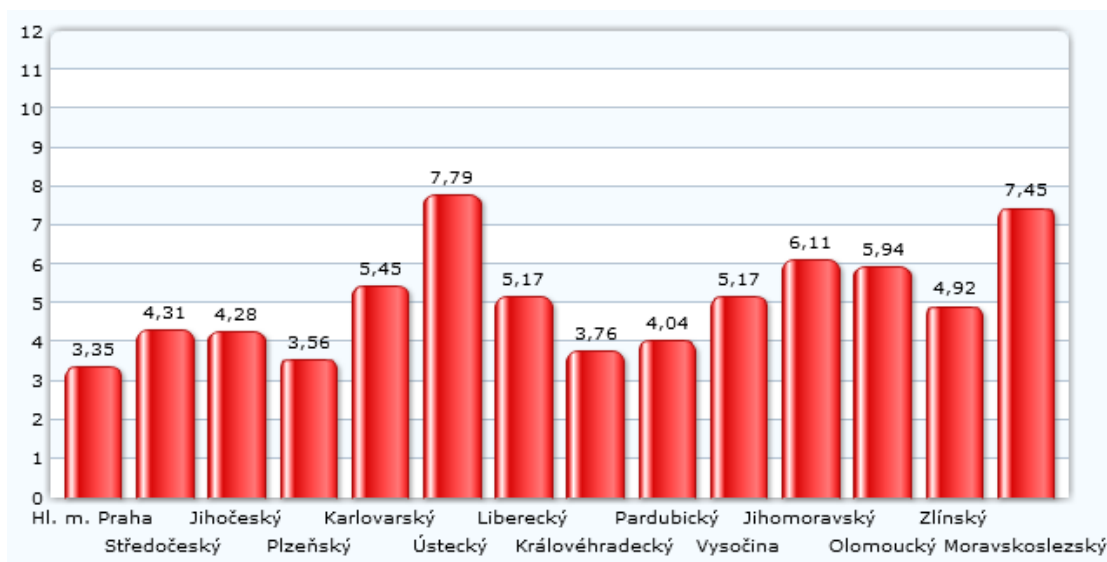
Na obrázku č. 1 můžeme vidět podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých okresech a obcích Pardubického kraje za březen roku 2017. Nejhorší situace je na okresu Svitavy, kdy podíl nezaměstnaných osob dosáhl 5,1 %. Nejlépe je na tom okres Pardubice, kdy podíl nezaměstnaných dosáhl 3,0 %. V porovnání s okresem Pardubice, o jedno desetinné procento více zaznamenal okres Ústí nad Orlicí a o šest desetín procent více zaznamenal okres Chrudim. Pro okres Svitavy je situaci nejhorší v okolí obce Moravská Třebová, kdy v některých obcích zaznamenal více než 9,0 % nezaměstnaných osob.

Graf 3: Podíl nezaměstnaných osob v okresech Pardubického kraje k 31. 3. 2017 (v %)

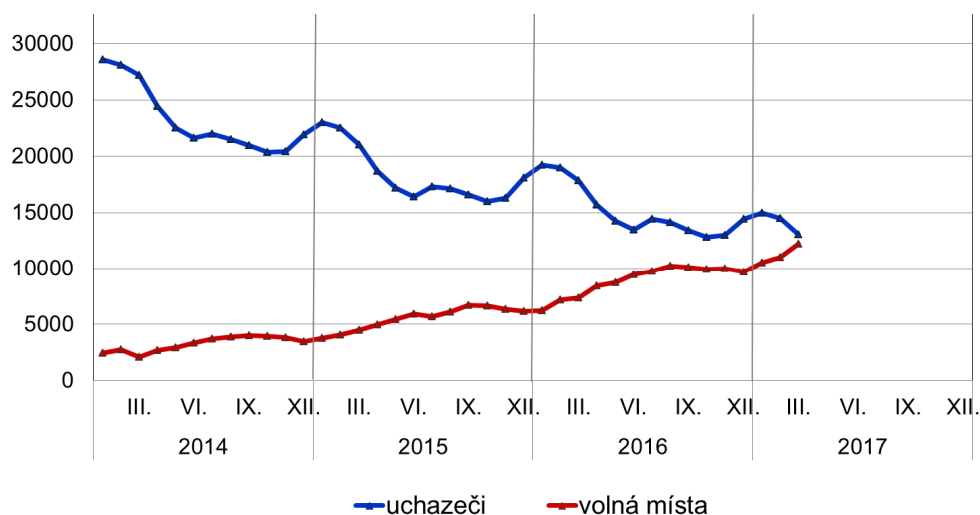
Zdroj: MPSV

V grafu č. 3 můžeme porovnat celkovou situaci v kraji Pardubickém, v jednotlivých okresech Pardubického kraje s celkovou situací v České republice. Zde můžeme říci, že okres Svitavy převyšuje o 0,3 % nezaměstnaných osob v porovnání s celkovou situací v České republice. Následující Graf č. 4 porovnává celkový podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých krajích České republiky. Můžeme říci, že Pardubický kraj je v porovnání s ostatními kraji v celkem dobré situaci. Menší procento podílu nezaměstnaných osob zaznamenal kraj Hlavní město Praha (3,35 %) a kraj Plzeňský (3,56 %). Vysoké procento podílu nezaměstnaných osob zaznamenal kraj Ústecký, který dosahuje až 7,79 % a kraj Moravskoslezský, který dosahuje až 7,45 %. Pardubický kraj dosahuje 4,04 % nezaměstnaných osob.

Graf 4: Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých krajích k 31. 12. 2016

Zdroj: MPSV

Graf 5: Vývoj počtu uchazečů a volných pracovních míst v Pardubickém kraji v letech 2014-2017

Zdroj: MPSV

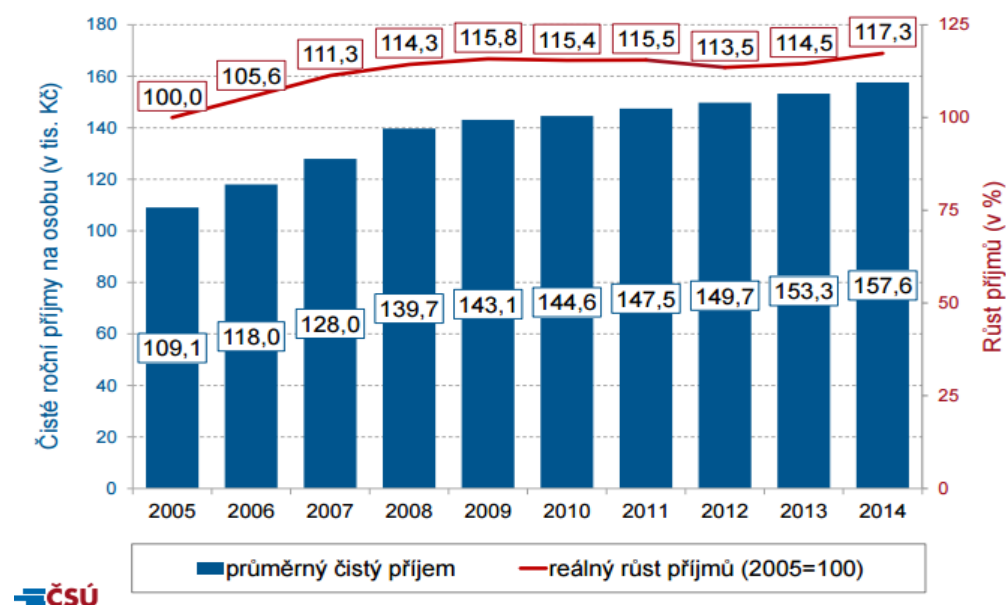
Zajímavý je i Graf č. 5, který znázorňuje vývoj počtu uchazečů a počtu volných pracovních míst. Zatímco počet volných pracovních míst postupně roste, počet uchazečů kolísá z téměř 28 000 uchazečů v lednu roku 2014 na přibližně 15 000 uchazečů v lednu roku 2017.

16 Životní podmínky českých domácností

ČSÚ každoročně realizuje šetření životních podmínek a příjmů domácností. Výsledky šetření slouží k zhodnocení struktury a výši příjmů. Cílem je zhodnotit celkovou životní úroveň dané domácnosti. „Odborně proškolení tazatelé osloví v období mezi 4. únorem

a 28. květnem více než 11 tisíc domácností ve všech krajích České republiky.“ Toto šetření probíhá metodou osobního rozhovoru, cílem je získat aktuální data a zhodnotit aktuální ekonomickou situaci domácností České republiky. Poslední šetření probíhalo na jaře 2016. Všechna výsledná data se zveřejňují na tiskové konferenci, která probíhá koncem dubna, následně po konferenci se všechny výsledky zveřejňují do publikace.⁴⁸

Domnívám se, že situace domácností s nezaměstnaností absolventů úzce souvisí, jelikož velmi záleží na tom, v jaké rodině absolvent vyrůstal. Záleží hlavně na finanční stránce domácnosti, především tedy z hlediska vzdělání. Pokud si člen rodiny nemůže dovolit studovat dle jeho představ či možností, velmi těžko si poté bude hledat zaměstnání například jen se základní školou.

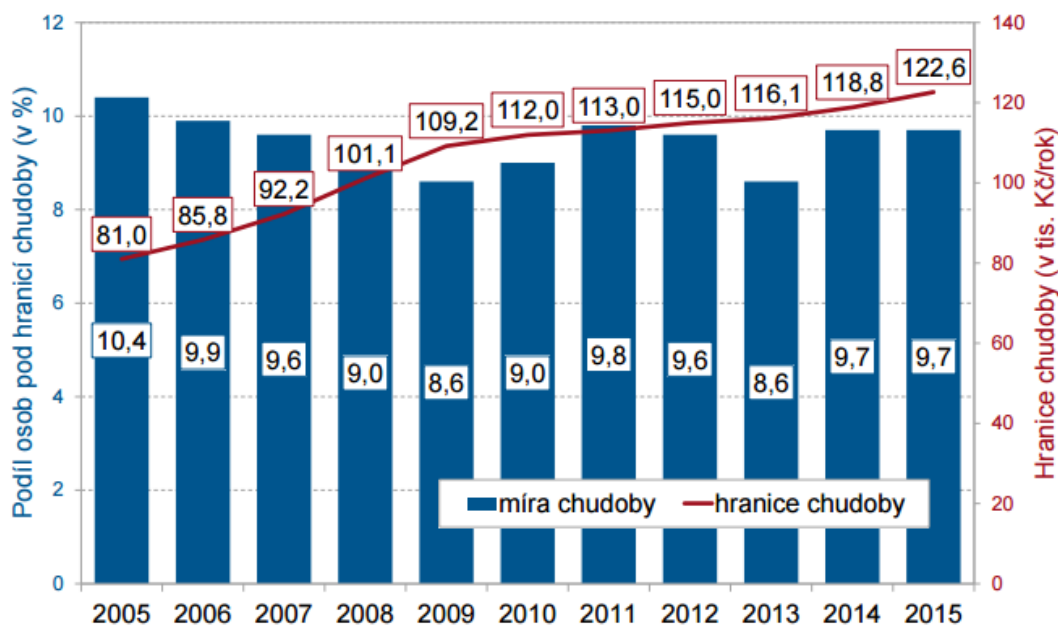
Graf 6: Čisté roční peněžní příjmy na osobu za rok 2005-2014

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 6 zobrazuje vývoj čistého ročního peněžního příjmu za rok 2005 až 2014. Zde můžeme vidět, že průměrný čistý příjem na osobu se zvyšoval z 109,1 tis. Kč v roce 2005 až na 157,6 tis. Kč v roce 2014. Meziročně čisté roční příjmy vzrostly o 2,8 %. Reálný růst příjmů dosáhl v roce 2014 až na 117,3 %. „Příjmy rostly jak nominálně, tak reálně, tzn. domácnosti si za ně mohly více koupit.“⁴⁹

⁴⁸ <https://www.czso.cz/csu/czso/setreni-zivotni-podminky-cr-2017>

⁴⁹ <https://www.czso.cz/documents/10180/32782502/16002116kc.pdf/cbcecfbd-706e-4f11-afcb-6214608c40e4?version=1.0>

Graf 7: Vývoj míry ohrožení příjmovou chudobou za rok 2005-2015

Zdroj: ČSÚ

Graf č. 7 znázorňuje vývoj míry ohrožení příjmovou chudobou za rok 2005-2015. V roce 2014 a 2015 byla míra chudoby totožná, a to 9,7 %. Tato míra se dlouhodobě pohybuje v rozmezí od 9 do 10 %, v ojedinělém případě překročila tuto hranici na hodnotu 10,4 %, a to v roce 2005. V roce 2005-2008 a dále i v roce 2011 se míra chudoby pohybovala pod hranicí chudoby, kdy nejvyšší míra chudoby nastala v roce 2005, tedy 10,4 %.

Dle mého názoru je tedy situace domácností příznivá. Záleží však na přístupu rodiny, zda dovolí a umožní svým dětem studovat či zda rodičům samotným dovoluje jejich rodinná situace studovat.

17 Nezaměstnanost absolventů

Jak jsem jim v teoretické části popisovala, nejvhodnějším ukazatelem pro měření nezaměstnanosti absolventů je míra nezaměstnanosti absolventů. Je to vhodnější ukazatel než počet evidovaných uchazečů či absolventů z toho důvodu, že v tomto ukazateli není zohledněn odlišný počet uchazečů jednotlivých oborů. Tyto obory jsou měřeny stejným hlediskem, avšak jejich počet uchazečů o jednotlivý obor se liší. O některý obor je větší zájem, například o ekonomické obory, a o jiné zase takový zájem není, například řemeslnické obory. „Míra nezaměstnanosti absolventů je dána podílem absolventů- uchazečů o zaměstnání (nezaměstnaných absolventů) k celkovému

*počtu absolventů (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i pokračujících v dalším vzdělání). Hodnota míry nezaměstnanosti vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů nebo kategorie vzdělání zůstane bez zaměstnání.*⁵⁰

17.1 Míra nezaměstnanosti podle věkových skupin a vzdělání

V Příloze č. 2 uvádím tabulku míry nezaměstnanosti (MN) podle věkových skupin a vzdělání pro kraj Pardubický roku 2011 do 2015. Tyto MN jsou uvedeny v procentech, a to jak za celkovou populaci, tak i odděleně za muže a za ženy.

Z pohledu celkové populace je nejrizikovější věková skupina 15 až 19 let, kam bychom mohli zařadit ABS středních škol. V roce 2012 dosáhla tato míra dokonce 53,6 %, v roce 2013 mírně klesla na 53,1 %. Nejlepší situace nastala v roce 2015, kdy dosáhla 26,8 %. Další věková skupina, která dosahovala nejvyšší MN je skupina 20 až 24 let, kam bychom mohli zařadit ABS vysokých škol. Nejvyšší MN zaznamenala v roce 2013, kdy dosáhla 17 %. V roce 2015 také dosáhla nejnižší MN za posledních 5 let, a to 6,4 %. ABS vysokých škol bychom mohli zařadit i do věkové skupiny 25 až 29 let, kdy ABS bakalářského studia pokračují ve studiu magisterského či doktorského studia. Tato skupina zaznamenala nehorší MN v roce 2012, tedy 9,5 %. V roce 2015 dosahovala 6,6 % MN.

Z pohledu vzdělání je nejrizikovější skupina Základní vzdělání a bez vzdělání, která dosahovala více než 20 % MN. Pro tuto práci je však významnější středoškolské a vysokoškolské vzdělání. MN absolventů středních škol bez maturity od roku 2011 do roku 2013 rostla, poté od roku 2013 do roku 2015 klesala až na hodnotu 5 %. MN absolventů středních škol s maturitou také od roku 2011 do roku 2013 rostla a od 2013 do 2015 klesala, avšak zaznamenala nižší míru nezaměstnanosti, tedy 3 %. ABS vysokých škol zaznamenali nejnižší MN ve všech uvedených 5 letech ze všech skupin vzdělání. V roce 2015 dosahovala jen 2,8 %.

⁵⁰ DOLEŽALOVÁ, Gabriela, Pavla PATEROVÁ, Jana TRHLÍKOVÁ, Martin ÚLOVEC, Jiří VOJTĚCH, Jan KOUCKÝ a další. *Uplatnění absolventů škol na trhu práce* [online]. Praha: NÚV, 2016, 76 s. [cit. 2017-04-19]. ISBN: 978-80-7481-154-8. Dostupné z:

[F-9.0.129_Uplatneni_absolventu_skol_na_trhu_prace_2015.pdf](#)

Z pohledu mužů je nejrizikovější věková skupina 20 až 24 let, kdy nejvyšší MN dosahovala v roce 2013 17,9 % a nejnižší MN dosahovala 5,2 %. MN věkové skupiny 25 až 29 let během r. 2011-2015 kolísala a v roce 2015 zaznamenala 5,2 %. Co se týká vzdělání, v roce 2015 MN dosahovala 3,4 % pro střední vzdělání bez maturity, 1,8 % pro střední vzdělání s maturitou a 3,3 % pro vysokoškolské vzdělání. Zde je vidět, že ABS vysokých škol mají vyšší MN než ABS středních škol a s maturitou.

Co se týká žen věkové skupiny 20 až 24 let, od r. 2011 do r. 2013 MN rostla a od roku 2013 klesala až na hodnotu 8,2 % v r. 2015. MN věkové skupiny 25 až 29 let od r. 2011 do r. 2012 mírně narostla, poté však v r. 2013 rapidně klesla na 5,8 %. Poté však rostla až na 6,4 % v r. 2015. Nejrizikovější skupinou je opět Základní vzdělání a bez vzdělání. MN pro rok 2015 dosahovala 8,0 % pro střední vzdělání bez maturity, 4,2 % pro střední vzdělání s maturitou a 2,3 % pro vysokoškolské vzdělání. Zde můžeme vidět, že ženy mají nižší MN u vysokoškolského vzdělání než u středoškolského vzdělání.

Pro rok 2015 je tedy celková MN 4,6 %, z toho u mužů 3,9 % a u žen 5,4 %. Zde je tedy vidět, že celková MN dle kategorie věkových skupin a vzdělání je vyšší u žen než u mužů. Dle mého názoru se během výběrového řízení hodně přihlíží na úroveň vzdělání. Větší šanci uplatnění mají podle mě absolventi vysokých škol než středních škol.

17.2 Počet absolventů evidovaných na ÚP ČR

„Absolventi škol se hlásí do evidence ÚP podle místa svého trvalého bydliště, tzn., že se mohou objevit jako nezaměstnaní v jiném okrese, než v jakém studovali. Tato situace nastává zejména u absolventů vysokých škol.“ V případě ABS vysokých škol je termín přihlášení k datu 30. 9. a k 30. 4., dle toho, v jakém období dokončí studia.⁵¹

V příloze 3 uvádím počty absolventů evidovaných na ÚP ČR rozdělené dle úrovně vzdělání. Data jsou také rozděleny do jednotlivých okresů Pardubického kraje, tedy pro okres Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí a jsou uvedeny k datu 30. 9. 2016. Z celkového počtu absolventů jsou také uvedeny počty žen.

⁵¹ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs>

Tabulka 4: Absolventi evidovaní na ÚP ČR

Absolventi škol v evidenci ÚP ČR podle kategorií vzdělání k 30. 9. 2016	Absolventi škol celkem							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sledovaného období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	Ženy	
Chrudim	199	108	192	104	17	11	155	78
Pardubice	223	126	220	125	18	12	162	91
Svitavy	202	106	201	106	17	13	155	78
Ústí nad Orlicí	178	102	178	102	20	9	116	65
Pardubický kraj	802	442	791	437	72	45	588	312

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka č. 4 obsahuje počty absolventů pro celkovou situaci všech skupin vzdělání. Nejvyšší počet ABS na konci sledovaného období zaznamenal okres Svitavy, z toho 106 žen. Nejmenší počet ABS zaznamenal okres Ústí nad Orlicí, z toho 102 žen. Z tabulky je dále vidět počet ABS, kteří dosud nebyli zaměstnaní, kteří jsou v evidenci déle než 5 měsíců a kteří jsou dosažitelní (jsou schopni nastoupit ihned do práce). Nejvyšší počet ABS schopných nastoupit ihned do práce je v okrese Pardubice (220 absolventů, z toho 125 žen) a nejmenší počet v okrese Ústí nad Orlicí (178 absolventů, z toho 102 žen). Nejvíce ABS evidovaných na ÚP déle než 5 měsíců je v okrese Ústí nad Orlicí (20 ABS, z toho 20 žen) a nejméně v okrese Chrudim a Svitavy. Nejvíce ABS, kteří dosud nepracovali, se nachází v okrese Pardubice (162 ABS, z toho 91 žen) a nejméně v okrese Chrudim a Svitavy.

Nejnižší počet ABS evidovaných na ÚP ČR se nachází u kategorie Gymnázium. Tuto situaci znázorňuje Tabulka č. 20 Přílohy č. 3. Celkový počet ABS evidovaných na konci sledovaného období je 23, z toho 10 pro okres Svitavy, 7 pro Chrudim, 3 pro Ústí nad Orlicí a 3 pro Pardubice. Dále 22 absolventů je dosažitelných, 3 jsou evidovaní déle než 5 měsíců a 19 absolventů dosud nepracovalo.

Naopak nejvyšší počet uchazečů evidovaných na ÚP, se nachází u kategorie Střední odborná škola bez vyučení. Tuto situaci znázorňuje Tabulka č. 22 Přílohy č. 3. Celkový počet ABS tohoto vzdělání je v Pardubickém kraji 220, z toho 59 pro okres Pardubice, 56 pro Chrudim, 55 pro Svitavy a 50 pro Ústí nad Orlicí. Dosažitelných absolventů je

217, 18 absolventů je evidováno na ÚP déle než 5 měsíců a 172 absolventů dosud nepracovalo.

V kategorii Střední odborné vzdělání s výučním listem (Tabulka č. 19 Přílohy č. 3) se nachází 210 absolventů, 207 dosažitelných absolventů, 20 evidovaných déle než 5 měsíců a 166 absolventů dosud nepracovalo.

V kategorii Vyučení a maturita (Tabulka č. 21 Přílohy č. 3) se nachází také poměrně malé množství absolventů, tedy 50. Absolventů, kteří jsou schopni ihned nastoupit do práce je 49, 7 je evidováno déle než 5 měsíců a 27 dosud nepracovalo.

V kategorii Vyšší odborné vzdělání (Tabulka č. 23 Přílohy č. 3) se nachází pouze 43 absolventů pro celý Pardubický kraj, 42 dosažitelných, 2 absolventi jsou evidováni déle než 5 měsíců a 30 absolvent dosud nepracovalo.

V kategorii Vysokoškolské vzdělání (Tabulka č. 24 Přílohy č. 3) se nachází 129 absolventů. Absolventů, kteří jsou schopni ihned nastoupit do práce je 127, evidovaných déle než 5 měsíců je 7 a 91 absolventů dosud nepracovalo.

18 Výzkumná část

V této části jsem vytvořila dotazník, který jsem zpracovala a následně vyhodnotila příslušnými analýzami. Dotazník i analýzy jsem analyzovala a konzultovala s RNDr. Janou Borůvkovou, Ph.D.

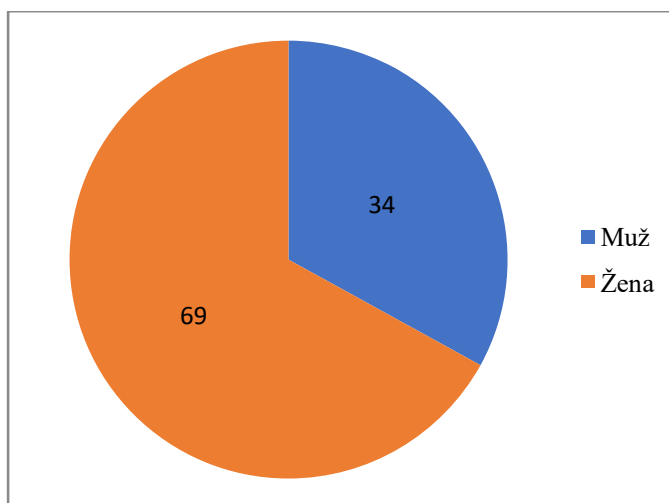
18.1 Metodika výzkumu

Pro tento výzkum jsem si vybrala kvantitativní výzkumnou strategii. Stanovila jsem si 2 cíle práce, ze kterých jsem vytvořila výzkumné otázky, hypotézy a nakonec jsem vytvořila samotný dotazník. Ten obsahuje celkem 17 otázek, ze kterých je 12 otázek uzavřených, 1 otevřená, 3 otázky s hodnocením na škále 1 až 5 a 1 otázka s hodnocením na škále 1 až 4.

Dotazník jsem rozšířila na tato místa:

- Městský úřad Ústí nad Orlicí
- Gynekologická ambulance Ústí nad Orlicí
- Webové stránky vysokých a středních škol
- Všeobecná zdravotní pojišťovna
- Firma Kamody Ústí nad Orlicí

18.2 Charakteristika vzorku respondentů a výzkumného prostředí

Graf 8: Struktura respondentů- poměr mužů a žen

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 5: Struktura respondentů- poměr absolventů středních a vysokých škol

	Středoškolské vzdělání	Vysokoškolské vzdělání	Celkový součet
Muž	17	17	34
Žena	43	26	69
Celkový součet	60	43	103

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozšířila jsem celkem 103 dotazníků, 68 dotazníků v elektronické podobě a 35 dotazníků v písemné podobě. Na dotazník mi odpovědělo 34 mužů, z toho 17 se středoškolským vzděláním a 17 s vysokoškolským vzděláním a 69 žen, z toho 43 se středoškolským vzděláním a 26 s vysokoškolským vzděláním.

18.3 Cíle práce

Pro výzkumnou část jsem stanovila 2 cíle práce, a to:

- 1) Analyzovat názor absolventů středních a vysokých škol na hledání zaměstnání a uplatnění po dokončení studia.
- 2) Zhodnotit pomoc Úřadu práce či školy při hledání zaměstnání po dokončení školy.

18.4 Výzkumné otázky

Dále jsem stanovila 3 výzkumné otázky, ke kterým jsem poté vytvořila dotazníkové otázky.

- 1) Které faktory ovlivňují uplatnění na trhu práce?
- 2) Jsou znalosti a schopnosti zprostředkované školou důležité pro uplatnění na trhu práce?
- 3) Jaká je úloha ÚP při hledání zaměstnání?

18.5 První výzkumná otázka: Které faktory ovlivňují uplatnění na trhu práce?

Hypotézy:

Vliv na uplatnění na trhu práce má:

- Absolvovaný obor
- Absolvovaná škola
- Způsob získání práce
- Úroveň znalostí a schopností
- Pohlaví
- Ochota pracovat v profesi

Proměnné:

- Uplatnění na trhu práce
- Absolvovaný obor
- Absolvovaná škola
- Způsob získání práce
- Znalosti a schopnosti
- Pohlaví
- Ochota pracovat v profesi

Otázky do dotazníku:

- 1) Kolik měsíců jste aktivně hledal/a práci po ukončení školy?
- 2) Jaký obor jste absolvoval/a?
- 3) Jakou školu jste absolvoval/a?
- 4) Jakým způsobem jste získal/a zaměstnání?
- 5) Kterými z těchto znalostí, schopností a dovedností pro získání zaměstnání disponujete?
- 6) Jakého jste pohlaví?
- 7) V jakém oboru chcete pracovat?

18.6 Druhá výzkumná otázka: Jsou znalosti a schopnosti

zprostředkované školou důležité pro uplatnění na trhu práce?

Otázky do dotazníku:

- 1) Do jaké míry jsou tyto schopnosti a dovednosti důležité pro získání zaměstnání?
- 2) Přiřaďte k jednotlivým znalostem, schopnostem a dovednostem čísla od jedné do 4 dle toho kdy jste je převážně získal/a.

18.7 Třetí výzkumná otázka: Jaká je úloha ÚP při hledání zaměstnání?

Hypotézy:

- Studenti, kteří aktivně hledají práci, nejsou evidovaní na úřadu práce
- Práce, kterou ÚP dokáže sehnat, nesouvisí se studovaným oborem
- Práce, kterou ÚP dokáže sehnat, neodpovídá výši vzdělání žadatele o práci
- Práce, kterou ÚP dokáže sehnat, neodpovídá výši finančního ohodnocení požadovanou uchazečem.

Proměnné:

- Aktivně hledá práci
- Evidován na úřadu práce

Otázky do dotazníku:

- 1) Kolik CV jste zaslal/a před získáním prvního zaměstnání?
- 2) Kolik pohovorů jste před získáním prvního zaměstnání absolvoval?
- 3) Byl/a jste bezprostředně po absolvování školy evidován/a na úřadu práce?
- 4) Jste doposud evidován/a na úřadu práce?
- 5) Jak dlouho jste byl/a evidovaný/á na úřadu práce?
- 6) Nabídl Vám úřad práce nějaké zaměstnání?
- 7) Byla nabídnutá práce vyhovující po stránce odbornost, výše vzdělání a finančního ohodnocení?
- 8) Přijal/a jste nabízenou pozici?

19 Zhodnocení první výzkumné otázky

19.1 Úroveň znalostí a schopností

Tabulka 6: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Ohodnoťte své znalosti, schopnosti a dovednosti

	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
A	54 %	0 %	17 %	13 %	17 %
B	73 %	15 %	3 %	5 %	3 %
C	58 %	26 %	5 %	11 %	0 %

Zdroj: Vlastní zpracování

V dotazníku jsem respondentům dala za úkol ohodnotit své znalosti, schopnosti a dovednosti. Na základě hodnocení svých znalostí a schopností byli respondenti rozděleni do 3 skupin. Skupina A měla průměrné sebehodnocení lepší než 3, skupina B 3 až 4 a skupina C horší než 4.

Závislost dvou kategoriálních proměnných byla testována pomocí chí-kvadrát testu o nezávislosti. Žádný z výsledků není statisticky významný, což je způsobeno zejména vyšším počtem kategorií u jednotlivých proměnných a také počtem respondentů, kteří na dané otázky odpovídali.

Tabulka 7: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a práci po ukončení školy? a V jakém oboru chcete pracovat?

<i>Ochota pracovat v profesi</i>	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
Chci pracovat pouze ve studovaném oboru	70 %	15 %	5 %	10 %	0 %
Upřednostňuji studovaný obor, ale vezmu i práci v jiném oboru	62 %	15 %	9 %	9 %	6 %
Chci pracovat ve studovaném nebo příbuzném oboru	68 %	13 %	3 %	6 %	10 %
Obor neřeším, je mi jedno kde budu pracovat	67 %	11 %	11 %	6 %	6 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 8: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jakého jste pohlaví?

<i>Pohlaví</i>	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
Muž	62 %	15 %	6 %	12 %	6 %
Žena	68 %	13 %	7 %	6 %	6 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 9: Otázky do dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jakou školu jste absolvoval/a?

<i>Absolvovaná škola</i>	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
SŠ (včetně VOŠ)	64 %	13 %	10 %	8 %	5 %
VŠ	69 %	14 %	2 %	7 %	7 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 10: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jakým způsobem jste získal/a zaměstnání?

<i>Způsob získání práce</i>	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
Zprostředkovaná agenturou	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Během praxe	93 %	7 %	0 %	0 %	0 %
Během dlouhodobé brigády	88 %	0 %	13 %	0 %	0 %
Inzerát	67 %	21 %	8 %	4 %	0 %
Oslovení konkrétních firem	65 %	17 %	0 %	9 %	9 %
Specializované pracovní portály	63 %	13 %	13 %	13 %	0 %
Přes rodinu, známé či kamarády	53 %	11 %	5 %	16 %	16 %
Úřad práce	0 %	25 %	25 %	25 %	25 %
V zahraničí	0 %	0 %	100 %	0 %	0 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 11: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jaký obor jste absolvoval/a?

<i>Absolvovaný obor</i>	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky	88 %	0 %	6 %	0 %	6 %
Vzdělávání a výchova	83 %	17 %	0 %	0 %	0 %
Informační a komunikační technologie	75 %	13 %	13 %	0 %	0 %
Přírodní vědy, matematika a statistika	67 %	17 %	0 %	17 %	0 %
Technika, výroba a stavebnictví	60 %	20 %	13 %	0 %	7 %
Služby	57 %	0 %	7 %	21 %	14 %
Všeobecné, bez zaměření	57 %	14 %	14 %	14 %	0 %
Obchod, administrativa a právo	54 %	29 %	4 %	8 %	4 %
Umění a humanitní vědy	50 %	0 %	0 %	25 %	25 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 12: Celkový součet pro všechny faktory

	Méně než 2 měsíce	2 až 3 měsíce	4 až 6 měsíců	6 až 12 měsíců	Více než rok
Celkový součet	66 %	14 %	7 %	8 %	6 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Budeme-li hodnotit věcnou významnost, můžeme říci, že Ochota pracovat v profesi, Pohlaví a Absolvovaná škola nemají vliv na uplatnění na trhu, zatímco Absolvovaný obor, Způsob získání práce a Úroveň znalostí a schopností vliv na uplatnění na trhu mají. Celkově se tedy nejvíce absolventů uplatní na trhu práce za méně než 2 měsíce.

Nejsnadněji se uplatňují absolventi oboru Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy spolu s oborem Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství, kdy absolventi sehnali práci za méně než 2 měsíce. Průměrně se uplatňují absolventi oboru Přírodní vědy, matematika a statistika, kdy 67 % respondentů sehnali práci za méně než 2 měsíce, 17 % respondentů za 2 až 3 měsíce a dalších 17 % respondentů za 6 až 12 měsíců. Nejhůře se uplatňují absolventi oboru Umění a humanitní vědy, kdy 50 % respondentů sehnali práci za méně než 2 měsíce, 25 % respondentů za 6 až 12 měsíců a dalších 25 % respondentů za více než rok.

Nejvíce absolventů si sehnalo práci přes agenturu, kdy si sehnali práci za méně než 2 měsíce. Průměrně si absolventi sehnali práci takovým způsobem, že oslovili konkrétní firmy. 65 % absolventů si sehnalo práci za méně než 2 měsíce, 17 % za 2 až 3 měsíce, 9 % za 6 až 12 měsíců a dalších 9 % za více než rok. A nejhůře si absolventi sehnali práci v zahraničí, kdy si sehnali práci za 4 až 6 měsíců.

Nejlépe se uplatnili absolventi zařazení do skupiny B, kteří se hodnotili známkou 3 až 4. 73 % absolventů si sehnalo práci za méně než 2 měsíce, 15 % za 2 až 3 měsíce, 3 % za 4 až 6 měsíců, 5 % za 6 až 12 měsíců a 3 % za více než rok. Průměrně se uplatnili absolventi zařazení do skupiny C, tedy ti, kteří se hodnotili známkou horší než 4. 58 % respondentů si sehnali práci za méně než 2 měsíce, 26 % za 2 až 3 měsíce, 5 % za 4 až 6 měsíců a 11 % za 6 až 12 měsíců. Nejhůře si sehnali práci absolventi zařazení do skupiny A, kteří se hodnotili známkou lepší než 3, kdy 54 % respondentů si sehnali práci za méně než 2 měsíce, 17 % za 4 až 6 měsíců, 13 % za 6 až 12 měsíců a 17 % za více než rok.

Velmi zajímavé je to, že spíše se uplatní absolventi, kteří se hodnotí průměrně či lehce podprůměrně neboli známkou 3 až 4. Tedy můžeme říci, že respondenti, kteří příliš nadhodnocují nebo až příliš podhodnocují své znalosti, schopnosti a dovednosti odradí zaměstnavatele přijmout na nabízenou pozici právě tohoto absolventa.

20 Zhodnocení druhé výzkumné otázky

Tabulka 13: Kde získali respondenti uvedené znalosti, schopnosti a dovednosti

	Odborné znalosti	Praktické aplikace znalostí	Soft skills	Vztah k práci	Znalost problematiky výběrového řízení	Výborná znalost anglického jazyka	Dobrá znalost dalšího jazyka	Uživatelská práce na PC	Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů	Řídičský průkaz, manuální zručnost
Během řádného studia	57	10	7	8	30	61	66	31	42	10
Během praxe	26	59	32	25	9	9	8	22	21	9
Na školních akcích (workshopy, semináře)	6	5	11	1	26	13	8	10	14	6
Mimo školu	14	29	53	69	38	20	21	40	26	78

Zdroj: Vlastní zpracování

V dotazníku jsem dala za úkol respondentům přiřadit k jednotlivým znalostem, schopnostem a dovednostem číslo od 1 do 4 dle toho kdy je převážně získal/a. Číslo 1 znamená řádným studiem, číslo 2 znamená během praxe, číslo 3 pomocí absolvované školy (tedy během různých workshopů, seminářů nebo kurzů) a číslo 4 znamená mimo školu.

V první tabulce zjišťujeme, kde jednotlivé znalosti a zkušenosti získali. Barevně jsou vyznačeny nejvyšší hodnoty v každém sloupci. Školní znalosti zeleně, praktické dovednosti oranžově. Krásně z toho vyplynulo několik informací:

- Škola zprostředkovala odborné znalosti a znalosti jazyků. I Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů má maximum u školy, ale už to je méně než 50 % respondentů.
- Praxe naučila znalosti aplikovat v praxi.
- Většinu pochytili respondenti až během svého zaměstnání nebo osobního života. Respondenti je zařadili do čtvrté kategorie, tedy mimo školu.

Tabulka 14: Hodnocení důležitosti znalostí, schopností a dovedností pro získání zaměstnání

	Odborné znalosti	Praktické aplikace znalostí	Soft skills	Vztah k práci	Znalost problematiky výběrového řízení	Výborná znalost anglického jazyka	Dobrá znalost dalšího jazyka	Uživatelská práce na PC	Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů	Řidičský průkaz, manuální zručnost
Průměrné hodnocení	3.78	4.09	3.88	4.17	3.57	3.41	2.84	3.73	2.88	3.48

Zdroj: Vlastní zpracování

Respondentům jsem položila v dotazníku otázku, Do jaké míry jsou tyto znalosti, schopnosti a dovednosti důležité pro získání zaměstnání?, kde respondenti měli přiřadit k uvedeným znalostem, schopnostem a dovednostem známku od 1 do 5. Zámka 1 znamená naprosto nedůležité a známka 5 nezbytné.

Řádek Průměrné hodnocení je průměrná hodnota udělených hodnocení důležitosti všemi respondenty. Ze zkušenosti respondentů je nezbytný faktor Vztah k práci, který získal průměrné hodnocení 4,17. Dalším nezbytným faktorem je Praktická aplikace znalostí, který získal 4,09. Naopak dle zkušeností respondentů je nedůležitý faktor Dobrá znalost dalšího jazyka, který získal průměrné hodnocení 2,84. Dle zkušeností respondentů je tedy dostačující pouze znalost anglického jazyka, který získal průměrné hodnocení 3,41. Záleží však na druhu zaměstnání, například nějaký překladatel či překladatelka by jen se znalostí anglického jazyka nejspíš neuspěli.

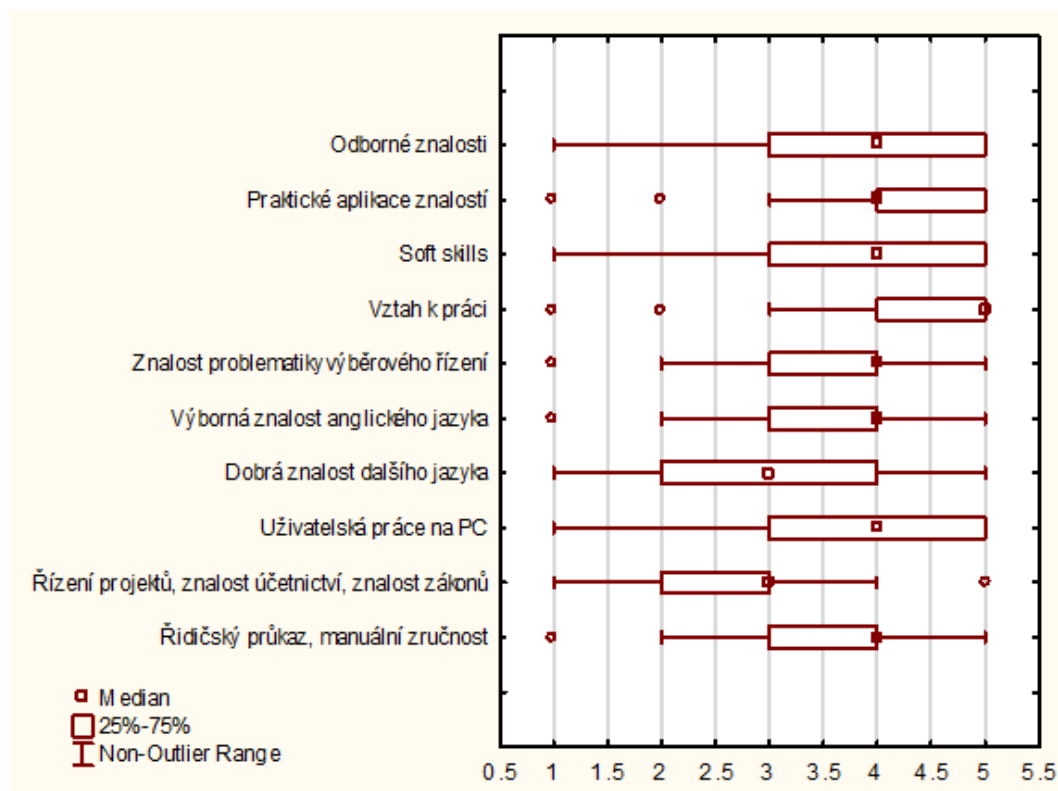
Tabulka 15: Hodnocení důležitosti uvedených schopností, znalostí a dovedností

	Průměrné hodnocení
Vztah k práci	4.17
Praktické aplikace znalostí	4.09
Soft skills	3.88
Odborné znalosti	3.78
Uživatelská práce na PC	3.73
Znalost problematiky výběrového řízení	3.57
Řidičský průkaz, manuální zručnost	3.48
Výborná znalost anglického jazyka	3.41
Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů	2.88
Dobrá znalost dalšího jazyka	2.84

Zdroj: Vlastní zpracování

Školní znalosti schopnosti a dovednosti jsou označeny zeleně, praktické jsou označeny oranžově a mimoškolní nejsou označeny žádnou barvou. Když se to spojí do jedné tabulky, je vidět, že to, co zprostředkuje škola, není až na odborné znalosti a výbornou znalost anglického jazyka, považováno za důležité pro uplatnění na trhu práce. Tyto faktory jsou průměrně hodnoceny lepší známkou než 3. Velký význam hraje možnost absolvování odborné praxe. Co se týká mimoškolních znalostí, schopností a dovedností, je vidět, že jsou všechny faktory pro respondenty vcelku důležité, kdy nejmenší průměrné hodnocení získal faktor Řidičský průkaz, manuální zručnost.

Nakonec uvádím ještě krabicový graf pro hodnocení důležitosti znalostí, schopností a dovedností. Z uvedeného grafu můžeme u každého faktoru zjistit jeho minimum, maximum, dolní a horní kvartil a medián. Například u faktoru Vztah k práci je nejmenší udělená známka 3 a nejvýše udělená známka 5, střední polovina všech hodnot leží mezi známkou 3 až 5 a medián je 5.

Graf 9: Krabicový graf hodnocení důležitosti znalostí, schopností a dovedností

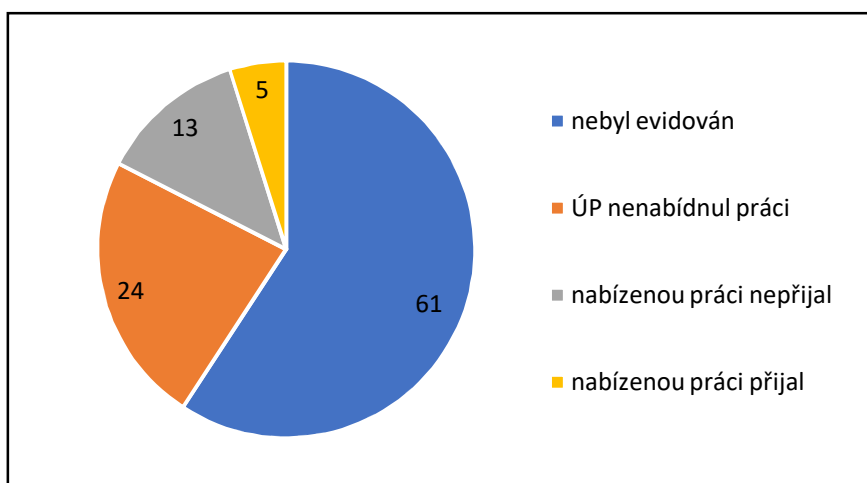
Zdroj: Vlastní zpracování

21 Zhodnocení třetí výzkumné otázky

Tabulka 16: Zkušenost s evidencí na ÚP

	Počet respondentů
nebyl evidován	61
ÚP nenabídnul práci	24
nabízenou práci nepřijal	13
nabízenou práci přijal	5

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 10: Zkušenost s evidencí na ÚP

Zdroj: Vlastní zpracování

V dotazníku jsem nejprve respondentům položila otázku Byl/a jste bezprostředně po absolvování školy evidován/a na úřadu práce?. Po analýze jsem zjistila, že 61 respondentů na ÚP evidování vůbec nebyli. Pokud respondenti zvolili odpověď ne, nemuseli dále pokračovat ve vyplňování dotazníku. Pokud respondenti odpověděli, že ano, zeptala jsem se na otázku Jste doposud evidován/a na úřadu práce?. Pokud odpověděli že ne, tak jsem jim položila otázku Jak dlouho jste byl/a evidovaný/á na úřadu práce?.

Tabulka 17: Jak dlouho jste byl/a evidovaný/á na úřadu práce?

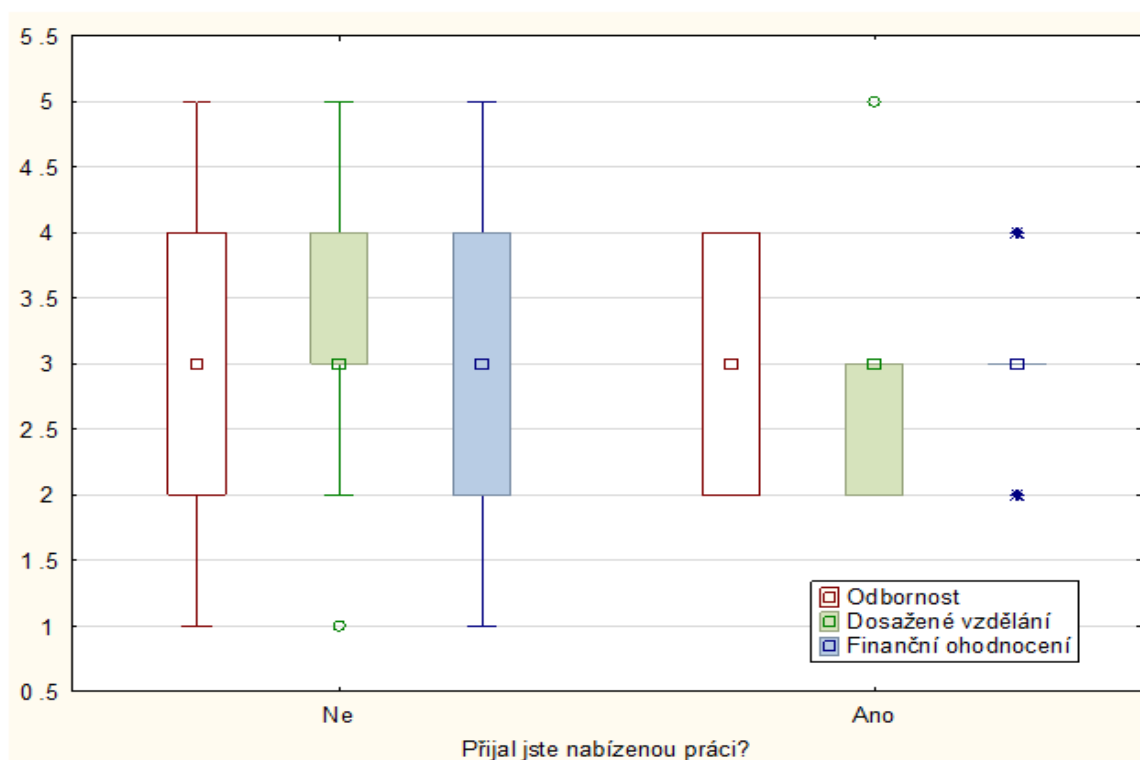
	Počet respondentů
Méně než 2 měsíce	15
2 až 3 měsíce	11
4 až 6 měsíců	5
6 až 12 měsíců	5
Více než rok	2
Celkový součet	38

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 18 znázorňuje situaci absolventů, kteří nejsou doposud evidovaní na úřadu práce, což je 38 absolventů. Nejvíce respondentů odpovědělo, že byli evidováni na ÚP méně než 2 měsíce, tedy 15 respondentů. Dále 11 absolventů bylo evidováno na úřadu práce 2 až 3 měsíce, 5 absolventů 4 až 6 měsíců a 5 absolventů 6 až 12 měsíců. Nejméně absolventů odpovědělo, že byli evidováni na úřadu práce více než rok, tedy 2 respondenti.

Dále jsem se respondentů zeptala, zda jim ÚP nabídl nějaké zaměstnání. 24 respondentů mi odpovědělo, že jim úřad práce žádné zaměstnání nenabídl. Pokud respondenti zvolili odpověď ano, zeptala jsem se jich dále na otázku, zda byla práce vyhovující po stránce odbornosti, výše vzdělání a finančního ohodnocení. Respondenti měli zhodnotit tyto 3 aspekty známkou od 1 do 5, kdy známka 1 znamenala rozhodně ne a známka 5 znamenala rozhodně ano. Zde jsem zjistila, že 13 respondentů nabízenou práci nepřijalo a 5 respondentů nabízenou práci přijalo.

Zde je vidět, že ÚP sehnal práci jen asi 5 absolventům, takže ve shánění práce žádnou velkou roli nehraje.

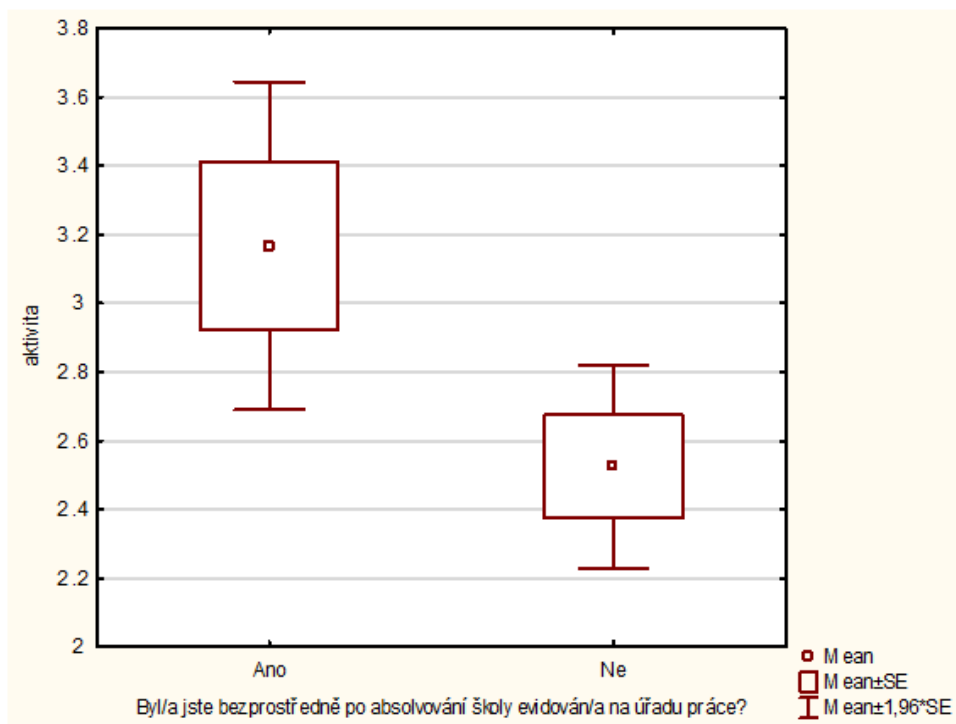
Graf 11: Zhodnocení nabízené práce

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedeného krabicového grafu je vidět, že zde nejsou žádné rozdíly mezi těmi, kteří práci přijali a těmi, kteří ne. Dokonce nejsou žádné rozdíly v hodnocení práce po stránce odbornosti, dosaženého vzdělání a finančního ohodnocení.

V případě respondentů, kteří nepřijali nabízenou práci je rozdíl pouze v dolním kvartilu a v minimu u zhodnocení po stránce dosaženého vzdělání. Nejmenší udělená známka je v tomto případě 2 a nejvyšší známka je 5. U stránky odbornosti a finančního ohodnocení je nemenší udělená známka 2 a nejvyšší udělená známka je 4. Střední polovina všech hodnot leží mezi známkou 3 až 4. Zatímco u faktoru odbornosti a finančního ohodnocení střední polovina hodnot leží mezi známkou 2 až 4. Medián je u všech tří faktorů stejný, tedy známka 3.

Aktivita odráží počet zaslaných CV (hodnoceno 1 až 4 body) a počet vykonaných pohovorů (také hodnoceno 1 až 4 body). Aktivita tedy nabývá hodnot od 2 do 8, čím vyšší hodnota, tím vyšší aktivita při hledání práce.

Graf 12: Aktivita v podobě zaslaných CV a vykonaných pohovorů

Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu je zřejmé, že ti, kteří byli evidováni na ÚP, vykazovali vyšší aktivitu při hledání práce. Rozdíl je statisticky významný, p-hodnota Mann-Whitneyova U testu je menší než 0,05.

Shrnutí praktické části

Postoj absolventů k práci je nejspíš nejrizikovější ze všech věkových skupin. Po ukončení vzdělání si někteří absolventi úplně nejsou jisti, kterým směrem by chtěli pokračovat ve svém zaměstnání. Často mění svá zaměstnání, která jim úplně nevyhovují. Domnívám se, že absolventi nejsou úplně vyzrálí a nejsou schopni se rozhodovat v tak důležitých věcech. Dle mého názoru však zaměstnavatelé upřednostňují mladší jednotlivce (tedy absolventy) než starší jednotlivce. Je to pro ně produktivnější skupina, která přispívá organizaci svými nápady, myšlenkami či hbitostí k úspěšnosti firmy. Ovšem na druhou stranu si myslím, že velkou roli v jejich rozhodování hraje zkušenost absolventů, tedy jejich praxe. Domnívám se, že pro některá zaměstnání délka praxe není zase tak důležitá na to aby nebyl daný uchazeč přijat. Všechny důležité dovednosti či znalosti se dají pochytit během adaptace při nástupu do zaměstnání.

V první části praktické části jsem zjišťovala jaká je aktuální situace nezaměstnanosti jak v České republice, tak v Pardubickém kraji a nakonec i samotných absolventů. Aktuálně v České republice není však situace zase tak závažná, jako bývala v minulosti. V roce 2016 obecná míra nezaměstnanosti klesla na 3,6 % a míra zaměstnanosti vzrostla na 58,1 %. Dále jsem hodnotila situaci Pardubického kraje v porovnání s ostatními kraji České republiky. Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2015 byla vyšší u mužů (4 %) než u žen (4,9 %). Celkově však dosahovala 4,4 %. V porovnání s ostatními kraji, nejvyšší procento míry obecné nezaměstnanosti zaznamenal kraj Moravskoslezský (celkem 7,7 %, u mužů 6,1 % a u žen dokonce 9,6 %). Dalším krajem s vysokou mírou obecné nezaměstnanosti je například kraj Karlovarský, Ústecký, Královéhradecký či Liberecký.

Poté jsem analyzovala také nezaměstnanost z hlediska věkových skupin za 4. čtvrtletí roku 2016. Zde jsem zjistila, že nižší počet nezaměstnaných zaznamenala věková skupina 25 až 29 než 15 až 24, tedy absolventi magisterského či doktorského studia než bakalářského studia. Toto je také logické, čím vyšší vzdělání či titul, tím výhodnější pozice pro uchazeče. Ovšem ne úplně všichni absolventi s magisterským nebo doktorským titulem se snadno uplatní, toto závisí na oboru, který dostudovali. Získání titulu neznamena hned jistotu získání práce. Věkovou skupinu 15 až 24 let zařadíme do třetí nejrizikovější skupiny, kdy počet nezaměstnaných byl přibližně 1 600 a věková

kategorie 25 až 29 let je nejméně rizikovou skupinou, když počet nezaměstnaných byl přibližně 800.

V další části jsem analyzovala počet evidovaných uchazečů v Pardubickém kraji za rok 2016-2017. Počet evidovaných absolventů a mladistvých klesá z 930 v březnu roku 2016 na 608 v březnu roku 2017. Klesá i ukazatel počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo, kdy z 2 uchazečů klesl pouze na 1 uchazeče. Situaci Pardubického kraje jsem dále analyzovala i konkrétně pro všechny čtyři okresy, a to pro okres Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. Zjistila jsem, že nejvyšší podíl nezaměstnaných osob zaznamenal okres Svitavy (tedy 5,1%), kdy její míra překročila i míru celkové situace České republiky (4,8 %). Nejvyšší podíl nezaměstnaných osob se nachází v okolí obce Moravská Třebová, která se pohybuje okolo 9 %. Naopak nejmenší podíl nezaměstnaných osob zaznamenal okres Pardubice, kdy jeho podíl nezaměstnaných osob činil 3,0 %. O pouhé jedno procento více zaznamenal okres Ústí nad Orlicí a o 6 desetin procent okres Chrudim. Co se týká ostatních krajů a jejich podílu nezaměstnaných osob, nejhorší situaci zaznamenal kraj Moravskoslezský (7,45 %) a kraj Ústecký (7,79 %). Naopak menší procento podílu nezaměstnaných osob než kraj Pardubický zaznamenal pouze kraj Hlavní město Praha (3,35 %), Plzeňský (3,56 %) a Královéhradecký (3,76 %). Pardubický kraj dosahuje 4,04 % podílu nezaměstnaných osob, kdy se řadí na čtvrtou pozici v hodnocení krajů v České republice.

Jak jsem poukázala na grafu v praktické části, v současnosti se nachází velký počet pracovních míst, která jsou uchazečům nabízena. Uchazeči mají tedy širší výběr a můžou si vybírat z nabízených možností zaměstnání. Počet uchazečů na rozdíl od počtu volných pracovních míst kolísá, tedy spíše klesá. Z hlediska pohlaví mají nižší míru nezaměstnanosti muži než ženy. Toto je však přirozená situace, jelikož ženy nepracují a starají se o domácnost a děti. Ovšem jsou i rodiny, ve kterých spíše pracují a živí domácnost ženy a muži zůstávají na mateřské dovolené a jsou to oni, kdo se starají o domácnost a děti. Někteří lidé muže odsuzují, že se stoprocentně nestarají o rodinu či že nejsou pořádní muži. Podle mého názoru je to však hloupost. Starat se o děti a domácnost není úplně jednoduché jak si třeba ostatní myslí, a pokud žena v jejich domácnosti má vyšší plat než muž a má možnost kariérního růstu, nevidím v tom žádný problém. Z hlediska vzdělání mají nižší míru nezaměstnanosti absolventi vysokých škol než absolventi středních škol. Myslím si, že absolventi vysokých škol mají vyšší šanci na uplatnění na trhu práce. Setkala jsem se i se situací, kdy zaměstnavatelé vyřadili

životopisy kandidátů se základním i středním vzděláním jen proto, že toto pro ně nejsou lidé vhodnou na tuto práci. I když například v podmínkách měli jednu z podmínek absolvování střední školy. Podle mě je toto nespravedlivé vůči těm kandidátům. Nemají možnost dokázat zaměstnavatelům, že jsou na tuto práci vhodní a dokážou tuto práci zvládnout na požadované úrovni. Například moje maminka je velmi zručná na administrativní práci, ale nepřijali ji jen proto, že nemá dostatečné vzdělání. Ale i někdy dostudovaní kandidáti s vystudovaným oborem odpovídající požadované práci jsou na stejné úrovni jako kandidáti, kteří tuto školu nestudovali.

Nejprve než jsem začala analyzovat situaci samotných absolventů, chtěla jsem prozkoumat, jaké jsou životní podmínky domácností. Na grafu jsem znázornila čistý roční příjem peněžní příjem od roku 2005 až do roku 2014. V roce 2013 byl čistý roční příjem 153,3 tis. Kč a v roce 2014 157,6 tis. Kč, tedy meziročně vzrostl o 2,8 %. Zjistila jsem také, že příjmy rostly jak nominálně, tak reálně. To znamená, že domácnosti si za ně mohly více koupit. Dále jsem na grafu znázornila míru ohrožení příjmovou chudobou za rok 2005-2015. V tomto období se tato hodnota dlouhodobě pohybovala mezi 9-10 %. V roce 2015 byla míra ohrožení příjmovou chudobou 9,7 %, meziročně se tato míra nezměnila. Dle mého názoru je tedy situace domácností příznivá. Záleží však na přístupu rodiny, zda dovolí a umožní svým dětem studovat či zda jim samotným dovoluje jejich rodinná situace studovat. Mě naštěstí rodiče studovat umožnili a jsem za to ráda. Nechtěla bych hledat zaměstnání pouze se středním vzděláním s maturitou. Mojí babičce zemřeli rodiče, když byla mladá a její starší sestra se o ni starala. Chtěla studovat svou vysněnou školu a z finančního hlediska si toto nemohli dovolit. Do konce života toho litovala. Řekla bych, že stojí za to investovat do vzdělání, jelikož během života se to člověku třeba i třikrát finančně vrátí.

Na konci první části jsem se věnovala již nezaměstnanosti samotných absolventů středních a vysokých škol v Pardubickém kraji. Uvedla jsem, že nejvhodnějším ukazatelem pro měření nezaměstnanosti absolventů je míra nezaměstnanosti absolventů. Tuto míru nezaměstnanosti jsem dále zkoumala z pohledu věkové skupiny a vzdělání. Z hlediska vzdělání je rizikovější skupina absolventů škol středních než vysokých. Tato situace je shodná se situací žen, kdy míra nezaměstnanosti dosahovala v roce 2015 8 % pro střední vzdělání bez maturity, 4,2 % pro střední vzdělání s maturitou a 2,3 % pro vysokoškolské vzdělání. Zde můžeme říci, že situace žen je shodná se situací celkových absolventů. Ovšem u mužů je tato situace trochu odlišná, kdy v roce 2015

dosahovala hodnota 3,4 % pro střední vzdělání bez maturity, 1,8 % pro střední vzdělání s maturitou a 3,3 % pro vysokoškolské vzdělání. Zde je vidět že nižší míru mají absolventi středních škol s maturitou než absolventi vysokých škol.

Z pohledu absolventů Pardubického kraje jsem se také zaměřila na počet evidovaných uchazečů na Úřadu práce pro jednotlivé okresy za rok 2016. Nejvyšší počet evidovaných uchazečů zaznamenal okres Pardubice (223 uchazečů), dále okres Svitavy (202 uchazečů), Chrudim (199 uchazečů) a nejmenší počet okres Ústí nad Orlicí (178 uchazečů). V tabulce také uvádím počet dosažitelných absolventů (tedy těch, kteří jsou schopni ihned pracovat), počet evidovaných uchazečů déle než 5 měsíců a počet absolventů, kteří dosud nepracovali. Z celkového počtu všech sledovaných ukazatelů je také uveden počet žen. V okrese Pardubice je například 220 uchazečů, kteří jsou schopni ihned pracovat a z toho 125 žen, dále 18 absolventů, kteří jsou v evidenci ÚP déle než 5 měsíců a z toho 12 žen, a nakonec 162 absolventů, kteří dosud nepracovali, z toho 91 žen. Dále také uvádím počet absolventů pro jednotlivé úrovně vzdělání. Nejmenší počet evidovaných absolventů dosahovala kategorie Gymnázium, kdy pro Pardubický kraj bylo v evidenci 23 absolventů (10 pro okres Svitavy, 7 pro Chrudim, a po 3 absolventech v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí). Nejvyšší počet evidovaných absolventů zaznamenala kategorie Střední odborná škola bez vyučení. V této kategorii se nachází 220 absolventů v Pardubickém kraji. V jednotlivých krajích je počet absolventů rovnoměrný, kdy v okrese Pardubice dosahoval počtu 59 absolventů, v okrese Chrudim 56, v okrese Svitavy 55 a nejméně v okrese Ústí nad Orlicí, a to 50 absolventů. Pro všechny úrovně je zajímavé, že počet absolventů v evidenci ÚP déle než 5 měsíců nepřekročila hranici 6 absolventů. Zde je vidět, že absolventi si poměrně rychle práci naleznou, dle mého názoru je však problém v tom, že v dané práci moc dlouho nevydrží a po nějakém čase tuto práci pouští.

V druhé části praktické části jsem se věnovala výzkumné části. Vytvořila jsem dotazník, kterým jsem chtěla zjistit zkušenosti respondentů s uplatněním se na trhu práce a chtěla jsem také zjistit, zda v uplatnění na trhu práce hraje nějakou roli škola či Úřad práce. Vytvořila jsem si 3 výzkumné otázky, které jsem následně vyhodnotila.

V první výzkumné otázce jsem chtěla zjistit, jaké faktory mají vliv na uplatnění na trhu práce. Zjistila jsem, že na uplatnění na trhu práce nemá vliv absolvovaná škola, ochota pracovat v profesi a pohlaví. Naopak na uplatnění na trhu práce má vliv absolvovaný

obor, způsob získání práce a úroveň znalostí a schopností. Dle mého názoru však absolvovaná škola na uplatnění na trhu práce má. Zaměstnavatelé se zajímají o to, jakou školu daný uchazeč vystudoval. Pohlížíjí na to, zda jejich škola patří mezi prestižnější a náročnější školy či nikoliv. Například absolventi Univerzity Karlovy jsou na jiné úrovni než například absolventi Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Toto je však velmi nespravedlivé, jelikož každá škola je svým způsobem odlišná či obtížná. Dále jsem také měla za cíl zjistit, do jaké míry respondenti hodnotí své znalosti schopnosti a dovednosti. Z vyhodnocení je patrné, že absolventi, kteří své znalosti, schopnosti a dovednosti hodnotí průměrně nebo mírně podprůměrně se lépe uplatní na trhu práce. S tímto bych souhlasila, jelikož uchazeč bezpochyby odradí zaměstnavatele přijmout na nabízenou pozici takového uchazeče, který přijde na pohovor a začne všechny své znalosti, schopnosti a dovednosti hodnotit nadprůměrně a ve všech ohledech je naprosto bezchybný. A právě i naopak u absolventů, kteří se hodnotí naprosto podprůměrně, a negativně hodnotí sami sebe, asi neudělají nejlepší dojem spolehlivého a vhodného kandidáta na nabízenou pozici.

V druhé výzkumné otázce jsem chtěla zjistit, do jaké míry jsou dle respondentů dané znalosti, schopnosti a dovednosti důležité pro získání zaměstnání a kde dané znalosti, schopnosti a dovednosti získali. Takto jsem chtěla vyhodnotit, jakým způsobem pomáhá absolventům škola. Dle zkušeností respondentů škola převážně pomáhá získat znalosti, schopnosti a dovednosti během studia a během praxe. Naopak respondenti nemají zkušenost či vůbec nenavštěvují akce, které škola pořádá pomocí různých workshopů, seminářů, kurzů a přednášek. Domnívám se, že největší problém je v lenosti studentů, kteří nevidí potřebu navštěvovat tyto akce. Studenti nejspíš potřebují trochu namotivovat k tomu, aby navštívili tyto akce. Pokud by například studenti měli za tyto akce navíc kredity, body u zápočtů či zkoušek, dle mého názoru by návštěvnost velmi stoupla. Některé školy tyto zvýhodnění například mají, ale studenti je nevidí jako přínosné, prospěšné či dostatečné. Pokud jde o důležitost daných znalostí, schopností a dovedností, dle zkušenosti respondentů mezi nejdůležitější faktory řadí Vztah k práci, Praktické aplikace znalostí a Soft skills. V tomto se shodují se zkušenostmi respondentů, dle mého názoru jsou tyto faktory nejdůležitější. Ovšem ostatní faktory respondenti hodnotí okolo průměru. Dá se tedy říci, že všechny uvedené znalosti, schopnosti a dovednosti jsou dle zkušeností absolventů pro získání zaměstnání spíše

důležité než nedůležité. Toto je však individuální a dá se najít velké množství faktorů, které by mohli být pro získání zaměstnání důležité a naopak nedůležité.

Ve třetí výzkumné otázce jsem analyzovala zkušenost absolventů s činností Úřadu práce. Cílem této otázky bylo zjistit, do jaké míry Úřad práce pomáhá absolventům uplatnit se na trhu práce. V konečném hodnocení Úřad práce nemá v hledání práce téměř žádnou roli. Ze 103 respondentů jsem zjistila, že 61 respondentů vůbec na Úřadu práce bezprostředně po ukončení studia nebyli. 42 respondentů na Úřadu práce evidováni byli, avšak pouze 5 absolventů práci přijalo. Nejvíce absolventů si práci našlo přes specializované pracovní portály, během školní praxe či během dlouhodobé brigády. Pokud si absolventi zajistí pracovní místo již během studia či těsně před ukončením školy, nemá moc význam se na Úřad práce registrovat. Avšak ti absolventi, kteří práci zajištěnou nemají, se dle mého názoru registrují na Úřadu práce především z důvodu zaplacení sociálního a zdravotního pojištění státem. Ovšem nic jim nebrání hledat práci ve svém volném čase bez jakékoliv pomoci Úřadu práce. Takto určitě zvyšují svoji šanci na úspěch. Vyhodnocení mého dotazníku mi toto tvrzení potvrdilo. Absolventi, kteří jsou evidováni na Úřadu práce, vykazují vyšší aktivitu při hledání zaměstnání. Absolventi, kteří nejsou evidováni na Úřadu práce, nejspíš svoji práci už mají zajištěnou během svého studia a nemají důvod se na Úřadu práce zaevidovat.

Celkově se domnívám, že při hledání zaměstnání je pro absolventy nápomocná spíše škola než Úřad práce. Dle mého názoru je to i věc důvěry, jelikož absolventi strávili více času ve škole než na Úřadu práce, mají k nim větší důvěru a znají toto prostředí delší dobu. Někteří absolventi se možná domnívají, že cizí lidé nemůžou pochopit jejich míru dovedností, a znalostí a neporozumí jejich potřebám nebo požadavkům.

Absolventům bych navrhovala navštěvovat více školních akcí v podobě různých workshopů, seminářů či kurzů. V době studia tyto akce nepovažují za důležité, ovšem všechny znalosti, které v průběhu těchto akcí pochyť, se jim budou hodit při získání zaměstnání. Naučí se psát životopis na profesionální úrovni. Dále si například vyzkouší pohovor nanečisto a při skutečném pohovoru budou na tuto situaci dobře připraveni.

Zaměstnavatelům bych navrhovala zařadit do pohovorů metodu různých testů či úloh, které by zjišťovaly schopnosti uchazečů pro danou práci. Dále bych jim doporučila vyzkoušet jednotlivé kandidáty i přesto, že jejich vzdělání není dostatečné. Možná by

zjistili, že zrovna tito kandidáti jsou pro jejich nabízené pracovní místo vhodnější než s odpovídajícím vzděláním. Někteří absolventi jsou ve škole jen proto, aby do sebe „nadrtili“ znalosti a poté ve skutečném životě neví nic. Myslím si, že by stálo za to, investovat i do vzdělání kandidátů s nedostatečnou kvalifikací. Může se stát, že nestudovali další školu jen z finančního, sociálního či jiného důvodu, který nemohli nijak ovlivnit.

Pro řešení problematiky s nedostatečnou praxí bych navrhovala prodloužit povinnou školní praxi, která se pro zaměstnavatele zdá příliš krátká.

Závěr

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma Vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji se zaměřením na absolventy středních a vysokých škol. Toto téma jsem si vybrala, jelikož mě tato problematika velice zajímá a myslím, že pro mě toto bude užitečné potom, až absolvuji školu a budu si hledat zaměstnání. Jako první a hlavní cíl mé bakalářské práce jsem si stanovila vyhodnotit vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji a také nezaměstnanost absolventů středních a vysokých škol. Druhým a hlavním cílem jsem měla pomocí dotazníkového šetření vyhodnotit zkušenosti absolventů na uplatnění na trhu práce a zjistit do jaké míry pomáhá škola a Úřad práce absolventům při hledání zaměstnání. Stanovila jsem si i třetí cíl a to zjistit kde dané znalosti, schopnosti a dovednosti respondenti získali. Seznam možností jsem si stanovila dle mého názoru nejdůležitějších faktorů při hledání zaměstnání.

Domnívám se, že jsem první cíl práce splnila, protože jsem dostatečně popsala, v jaké situaci se z pohledu nezaměstnanosti Česká republika nachází a jak je na tom kraj Pardubický v porovnání s ostatními kraji v České republice. V současnosti se míra obecné nezaměstnanosti snižuje, kdy jeho hodnota klesla na 3,6 %. Zjistila jsem, že nejvyšší procento podílu nezaměstnaných osob zaznamenal okres Svitavy, konkrétně obce okolo Moravské Třebové. Úspěšnější na trhu práce jsou spíše absolventi vysokých než středních škol. Jak jsem již popisovala, zaměstnavatelé ani nedají šanci absolventům středních škol dokázat, že na tuto práci mají a vyřadí tohoto kandidáta při prvním pohledu na absolvovanou školu. Dle mého názoru by neškodilo zaměstnavatelům umožnit těmto uchazečům alespoň tuto práci vyzkoušet. Při výběrovém řízení by zaměstnavatelé mohli vybrat konkrétní úkoly či činnosti, které by vykonávali v daném zaměstnání. Takto by si mohli uchazeči vyzkoušet tuto práci, která by jim třeba v konečném důsledku možná nevyhovovala, ale za zkoušku to stojí. Zaměstnavatelé by na druhou stranu mohli vidět, zda tuto práci daný uchazeč zvládne či nikoliv.

Domnívám se, že i druhý hlavní cíl jsem splnila, jelikož na výzkumné části jsem dokázala zhodnotit zkušenosti absolventů. Zjistila jsem co má vliv na uplatnění na trhu práce, jak respondenti hodnotí sami sebe, a jaké jsou pro ně důležité faktory pro získání zaměstnání. Zde jsem učinila překvapivé zjištění, že absolventi, kteří se hodnotí průměrně či podprůměrně jsou úspěšnější na trhu práce než absolventi, kteří se hodnotí

nadprůměrně nebo podprůměrně. Dále jsem zpracovala průměrné hodnocení znalostí, schopností a dovedností uchazeče oproti počtu měsíců jak dlouho si aktivně hledali zaměstnání. Zjistila jsem, že 73 % respondentů se uplatní za méně než 2 měsíce v případě hodnocení známkou 3 až 4, 58 % respondentů v případě hodnocení známkou horší než 4 a nejhůře 58 % absolventů v případě hodnocení známkou lepší než 3. Pro absolventy je tedy nejlepší se hodnotit průměrně, či lehce podprůměrně. Usoudila jsem, že na uplatnění na trhu práce má Absolvovaný obor, Způsob získání práce a Úroveň znalostí a dovedností. Nejlépe se uplatní absolventi oboru Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy a Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství. U těchto oborů se 100 % respondentů uplatnilo za méně než 2 měsíce. Nejvíce respondentů si také získalo práci prostřednictvím specializovaných agentur, kdy 100 % respondentů se také uplatnilo za méně než 2 měsíce. Dále 93 % respondentů získalo práci během praxe za méně než 2 měsíce a 7 % respondentů za 2 až 3 měsíce. Dalším dost překvapujícím zjištěním je, že nejméně absolventů se uplatnilo v zahraničí a poté i na Úřadu práce.

Dále jsem také chtěla zjistit, jak pomáhá absolventům Úřad práce či škola při uplatnění se na trhu práce. Tento cíl jsem dle mého názoru také splnila, protože jsem na výzkumu dokázala, že Úřad práce žádnou velkou roli nehraje a škola pomáhá ve velké míře získat znalosti, schopnosti a dovednosti, které jsou pro zaměstnání důležité. Dle průzkumu zkušeností respondentů jsem zjistila, že 61 respondentů na ÚP ani evidování nebyli. Z počtu 42 respondentů, kteří na ÚP evidování byli, jsem zjistila že 24 respondentům ÚP práce nenabídnul žádnou práci. Dle mého názoru si absolventi získali práci ještě dříve, než na ÚP přišli řádně žádat o práci. V konečném vyčíslení těch, kterým ÚP nabídnul práci, 13 respondentů tuto práci přijalo a 5 respondentů tuto práci nepřijalo. Dle toho, že respondenti v dotazníku uvedli, že si práci získalo nejméně v zahraničí a přes Úřad práce, usuzuji, že Úřad práce nehraje velikou roli při uplatnění absolventů na trhu práce.

Stanovila jsem si i třetí cíl, který jsem dle názoru také splnila. Ve výzkumné části jsem analyzovala kde jednotlivé znalosti, schopnosti a dovednosti respondenti získali. Chtěla jsem zjistit, zda tyto faktory získali řádným studiem, během praxe, absolvováním různých školních akcí (workshop, semináře či kurzy) či mimo školu. Během řádného studia nejvíce respondentů získali znalost anglického a dalšího jazyka, dále i odbornou znalost, a také znalost řízení projektů, znalost účetnictví a znalost zákonů. Během praxe

získali praktické aplikace znalostí, což je dle mého názoru hlavní místo, kde se tuto znalost naučí a také hlavním cílem praxe. Co se týká absolvovaných školních akcí, zde už respondenti toho získali velmi málo. Nejvíce respondenti odpověděli, že zde získali znalost problematiky výběrového šetření, tedy konkrétně 26 % respondentů. Převážně však tuto znalost získali mimo školu než na školních akcích, kdy mimo školu získali tuto znalost 38 % respondentů. Mimo školu také respondenti získali Soft skills, Vztah k práci, řidičský průkaz, manuální zručnost, uživatelskou znalost na PC a také výše zmiňovanou znalost problematiky výběrového řízení. Proto bych studentům během studia navrhovala navštěvovat více školních akcí.

Tuto práci jsem konzultovala s Úřadem práce- krajskou pobočkou v Pardubicích. V závěru jsme zkonstatovali, že Úřad práce ČR s těmito výstupy pracovat nemůže a nemá pro bakalářskou práci využití. Pro práci Úřad práce využívá vlastní statistická šetření, klientské dotazníky a interní metodiky.

Seznam použité literatury

21.1 Tištěné zdroje

BECK, Petr. Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením: k 1.5.2012 : komentář, právní předpisy. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-744-7.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. Management lidských zdrojů. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-893-4.

DVOŘÁKOVÁ, Zuzana, Lucie VÁCLAVKOVÁ a Lenka SVOBODOVÁ. Svět práce a kvalita života: vliv změn světa práce na kvalitu života : výzkumný projekt v rámci programu Moderní společnost a její proměny. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2006. ISBN 80-86973-08-5.

DVOŘÁČEK, Jirí a Peter SLUNČÍK. Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-224-3.

DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.

HOLMAN, Robert a Dana POSPÍCHALOVÁ. Úvod do ekonomie pro střední školy. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 98s., Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-304-5.

MUSIL, Petr. *Ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-126-7.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS. *Ekonomie: 19. vydání*. Praha: NS Svoboda, 2013. ISBN 978-80-205-0629-0.

SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie: moderní přístup*. Praha: Management Press, 2007. ISBN 978-80-7261-174-4.

TULEJA, Pavel. *Analýza pro ekonomy*. Brno: Computer Press, 2007. Vysokoškolské učebnice (Computer Press). ISBN 978-80-251-1801-6.

VYBÍHAL, Václav. *Mzdové účetnictví 2017: praktický průvodce*. 20. vydání. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-9626-5.

WAWROSZ, Petr. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2012. ISBN 978-80-7408-059-3.

21.2 Internetové zdroje

Český statistický úřad | ČSÚ. *Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - prosinec 2016* [online]. Praha: ČSÚ, 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-prosinec-2016>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích - 2016* [online]. Praha: ČSÚ, 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/podil-nezamestnanych-osob-v-cr-a-krajich-2016>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Příjmy a životní podmínky domácností - 2015* [online]. ČSÚ: Praha, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Šetření Životní podmínky ČR 2017* [online]. ČSÚ: Praha, 2017 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/setreni-zivotni-podminky-cr-2017>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Tendence makroekonomického vývoje a kvality života v České republice - v roce 2015* [online]. ČSÚ: Praha, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/tendence-makroekonomickeho-vyvoje-a-kvality-zivota-v-ceske-republice-v-roce-2015>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Trh práce v ČR - časové řady - 1993 - 2015* [online]. Praha: ČSÚ, 2016 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/403r-k-mira-nezamestnanosti-dle-vekovych-skupin-a-vzdelani-r2otx8yu4p>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Vybrané parametry kvality života* [online]. ČSÚ: Praha, 2014 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20549839/32019214a04.pdf/69443b4d-947f-4866-abbe-80a9fa1b9915?version=1.0>

Český statistický úřad | ČSÚ. *Zaměstnanost, nezaměstnanost* [online]. Praha: ČSÚ, 2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace

Český statistický úřad | ČSÚ. *ŽIVOTNÍ PODMÍNKY ČESKÝCH DOMÁCNOSTÍ* [online]. Tisková konference, ČSÚ: Praha, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/43209461/csu_tk_silc_prezentace.pdf/29fbcef2-4af7-44c0-bfe6-6cb0d0538ce1?version=1.0

DOLEŽALOVÁ, Gabriela, Pavla PATEROVÁ, Jana TRHLÍKOVÁ, Martin ÚLOVEC, Jiří VOJTĚCH, Jan KOUCKÝ a další. *Uplatnění absolventů škol na trhu práce* [online]. Praha: NÚV, 2016, 76 s. [cit. 2017-04-19]. ISBN: 978-80-7481-154-8. Dostupné z: F-9.0.129_Uplatneni_absolventu_skol_na_trhu_prace_2015.pdf

Infoabsolvent.Cz. *Absolventi škol a trh práce* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2017 [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-04/Nezamestnanost-absolventu/12>

Integrovaný portál MPSV. *Absolventi škol a mladiství* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2002-2009 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs>

Integrovaný portál MPSV. Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2016 [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2016 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2016p1/anal2016p1.pdf

Integrovaný portál MPSV. *O úřadu práce* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2002-2009 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/oup>

Integrovaný portál MPSV. *Měsíční statistická zpráva- Pardubický kraj- březen 2017* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pak/nezamestnanost_v_cislech/statistiky/rok_2017/pardubicky_kraj/brezen_2017

Integrovaný portál MPSV. *Pololetní statistiky absolventů škol a mladistvých v evidenci ÚP* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2002-2009 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Integrovaný portál MPSV. *Úřad práce České republiky - krajská pobočka v Pardubicích* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2002-2009 [cit. 2017-04-18]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pak>

OALIB.cz- Otevřená škola. *Nezaměstnanost* [online]. Liberec: Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, 2017 [cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://www.oalib.cz/oskola/mod/book/view.php?id=1789&chapterid=1387>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Klasifikace postavení v zaměstnání (CZ-ICSE- Czech International Classification of Status in Employment	9
Tabulka 2: Zaměstnanost a nezaměstnanost ČR.....	19
Tabulka 3: Vývoj nezaměstnanost a rok 2016-2017.....	22
Tabulka 4: Absolventi evidovaní na ÚP ČR.....	29
Tabulka 5: Struktura respondentů- poměr absolventů středních a vysokých škol.....	32
Tabulka 6: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Ohodnoťte své znalosti, schopnosti a dovednosti	34
Tabulka 7: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a práci po ukončení školy? a V jakém oboru chcete pracovat?	35
Tabulka 8: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jakého jste pohlaví?.....	35
Tabulka 9: Otázky do dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jakou školu jste absolvoval/a?	35
Tabulka 10: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jakým způsobem jste získal/a zaměstnání?	36
Tabulka 11: Otázky z dotazníku: Kolik měsíců jste aktivně hledal/a zaměstnání po ukončení školy? a Jaký obor jste absolvoval/a?	36
Tabulka 12: Celkový součet pro všechny faktory.....	36
Tabulka 13: Kde získali respondenti uvedené znalosti, schopnosti a dovednosti	38
Tabulka 14: Hodnocení důležitosti znalostí, schopností a dovedností pro získání zaměstnání	39
Tabulka 15: Hodnocení důležitosti uvedených schopností, znalostí a dovedností.....	39
Tabulka 16: Zkušenost s evidencí na ÚP.....	41
Tabulka 17: Jak dlouho jste byl/a evidovaný/á na úřadu práce?	41
Tabulka 18: Míra nezaměstnanosti podle věkových skupin a vzdělání	64
Tabulka 19: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Střední odborné s výučním listem.....	65
Tabulka 20: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Gymnázium.....	65
Tabulka 21: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Vyučení maturita	65
Tabulka 22: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Střední odborná škola (bez vyučení) .	66
Tabulka 23: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Vyšší odborné vzdělání.....	66
Tabulka 24: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Vysokoškolské vzdělání	66

Seznam grafů

Graf 1: Míra obecné nezaměstnanosti v jednotlivých krajích za rok 2015	20
Graf 2: Nezaměstnanost V Pardubickém kraji za 4. čtvrtletí roku 2016.....	21
Graf 3: Podíl nezaměstnaných osob v okresech Pardubického kraje k 31. 3. 2017 (v %)	23
Graf 4: Podíl nezaměstnaných osob v jednotlivých krajích k 31. 12. 2016	24
Graf 5: Vývoj počtu uchazečů a volných pracovních míst v Pardubickém kraji v letech 2014-2017	24
Graf 6: Čisté roční peněžní příjmy na osobu za rok 2005-2014.....	25
Graf 7: Vývoj míry ohrožení příjmovou chudobou za rok 2005-2015	26
Graf 8: Struktura respondentů- poměr mužů a žen	31
Graf 9: Krabicový graf hodnocení důležitosti znalostí, schopností a dovedností.....	40
Graf 10: Zkušenost s evidencí na ÚP	41
Graf 11: Zhodnocení nabízené práce.....	42
Graf 12: Aktivita v podobě zaslaných CV a vykonaných pohovorů.....	43

Seznam obrázků

Obrázek 1: Podíl nezaměstnaných osob v okresech a obcích Pardubického kraje.....	22
--	----

Seznam zkratk

ABS- absolvent

ÚP- Úřad práce

ČR- Česká republika

MPSV- Ministerstvo práce a sociálních věcí

MN- Míra nezaměstnanosti

SPZ- Státní politika zaměstnanosti

PvN- Podpora v nezaměstnanosti

ENO- Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo

PNO- Podíl nezaměstnaných osob

ČSÚ- Český statistický úřad

Příloha 1- Dotazník

Nezaměstnanost absolventů středních a vysokých škol

Dobrý den, jmenuji se Kateřina Rábová a studuji na Vysoké škole polytechnické Jihlava obor Finance a řízení. Tento dotazník, který vidíte právě teď před sebou, je určený pro zpracování mé bakalářské práce na téma Nezaměstnanost v Pardubickém kraji se zaměřením na absolventy středních a vysokých škol. Vaše odpovědi jsou anonymní, proto nemusíte mít strach o zveřejnění Vašich odpovědí. Všechny odpovědi budou sloužit pouze jako podklad pro moji bakalářskou práci. Mnohokrát děkuji za Váš čas při jeho vyplňování.

1 Kolik měsíců jste aktivně hledal/a práci po ukončení školy?

- Méně než 2 měsíce
- 2 až 3 měsíce
- 4 až 6 měsíců
- 6 až 12 měsíců
- Více než rok

2 Jaký obor jste absolvoval/a?

☐ Všeobecné, bez zaměření	☐ Informační a komunikační technologie
☐ Vzdělávání a výchova (pedagogika)	☐ Technika, výroba a stavebnictví
☐ Umění a humanitní vědy	☐ Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství
☐ Společenské vědy, žurnalistika a informační vědy	☐ Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky
☐ Obchod, administrativa a právo	☐ Služby (pro osobní potřebu, pro domácnost, cestování a turismus,...)
☐ Přírodní vědy, matematika a statistika	

3 Jakou školu jste absolvoval/a?

.....

4 Jakým způsobem jste získal/a zaměstnání

☐ Odpověď/a jsem na inzerát	☐ Práci mi sehnal a nabídl úřad práce
☐ Práci mi zprostředkovala agentura	☐ Práci jsem získal/a přes rodinu, známé či kamarády

- Oslovila jsem konkrétní firmy
- Práci jsem získal/a přes specializované pracovní portály
- Práci jsem získal/a během praxe

- Práci jsem získal/a během dlouhodobé brigády
- Práci jsem sehnal/a v zahraničí

5 Ohodnot'te své znalosti, schopnosti a dovednosti.

1- nejhorší; 5- nejlepší

Odborné znalosti 1 2 3 4 5

Praktické aplikace znalostí 1 2 3 4 5

Soft skills (komunikace, jednání s lidmi apod.) 1 2 3 4 5

Vztah k práci (pracovitost, zodpovědnost, samostatnost, pečlivost atd.) 1 2 3 4 5

Znalost problematiky výběrového řízení (umět napsat CV a motivační dopis; vědět, na co se nachystat u pohovoru) 1 2 3 4 5

Výborná znalost anglického jazyka 1 2 3 4 5

Dobrá znalost dalšího jazyka 1 2 3 4 5

Uživatelská práce na PC 1 2 3 4 5

Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů 1 2 3 4 5

Řidičský průkaz, manuální zručnost 1 2 3 4 5

6 Jakého jste pohlaví?

- Muž Žena

7 V jakém oboru chcete pracovat?

- Chci pracovat pouze ve studovaném oboru
- Chci pracovat ve studovaném nebo příbuzném oboru
- Upřednostňuji studovaný obor, ale vezmu i práci v jiném oboru
- Obor neřeším, je mi jedno, kde budu pracovat

8 Do jaké míry jsou tyto znalosti, schopnosti a dovednosti důležité pro získání zaměstnání?

1- naprosto nedůležité, 5- nezbytné

- Odborné znalosti 1 2 3 4 5
- Praktická aplikace znalostí 1 2 3 4 5
- Soft skills (komunikace, jednání s lidmi apod.) 1 2 3 4 5
- Vztah k práci (pracovitost, zodpovědnost, samostatnost, pečlivost atd.) 1 2 3 4 5
- Znalost problematiky výběrového řízení (umět napsat CV a motivační dopis; vědět, na co se nachystat u pohovoru) 1 2 3 4 5
- Výborná znalost anglického jazyka 1 2 3 4 5
- Dobrá znalost dalšího jazyka 1 2 3 4 5
- Uživatelská práce na PC 1 2 3 4 5
- Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů 1 2 3 4 5
- Řidičský průkaz, manuální zručnost 1 2 3 4 5

9 Přiřaďte k jednotlivým znalostem, schopnostem a dovednostem čísla od jedné do 4 dle toho kdy jste je převážně získal/a.

1- řádným studiem, 2- během praxe, 3- s pomocí absolvované školy (workshopy, semináře, různé kurzy), 4- mimo školu

- Odborné znalosti 1 2 3 4
- Praktická aplikace znalostí 1 2 3 4
- Soft skills (komunikace, jednání s lidmi apod.) 1 2 3 4
- Vztah k práci (pracovitost, zodpovědnost, samostatnost, pečlivost atd.) 1 2 3 4

- Znalost problematiky výběrového řízení (umět napsat CV a motivační dopis; vědět, na co se nachystat u pohovoru) 1 2 3 4
- Výborná znalost anglického jazyka 1 2 3 4
- Dobrá znalost dalšího jazyka 1 2 3 4
- Uživatelská práce na PC 1 2 3 4
- Řízení projektů, znalost účetnictví, znalost zákonů 1 2 3 4
- Řidičský průkaz, manuální zručnost 1 2 3 4

10 Kolik CV jste zaslal/a před získáním prvního zaměstnání?

- 0-5 6-10 11-15 16 a více

11 Kolik pohovorů jste absolvoval/a před získáním prvního zaměstnání?

- 0-5 6-10 11-15 16 a více

12 Byl/a jste bezprostředně po absolvování školy evidován/a na úřadu práce?

Pokud ne, nemusíte dále pokračovat. Děkuji Vám za jeho vyplnění.

- Ano Ne

13 Jste doposud evidován/a na úřadu práce?

Pokud ano, pokračujte na otázku č.15.

- Ano Ne

14 Jak dlouho jste byl/a evidovaný/á na úřadu práce?

- Méně než 2 měsíce
- 2 až 3 měsíce
- 4 až 6 měsíců
- 6 až 12 měsíců
- Více než rok

15 Nabídl Vám úřad práce nějaké zaměstnání?

Pokud ne, nemusíte dále pokračovat. Děkuji Vám za jeho vyplnění.

Ano Ne

16 Byla nabídnutá práce vyhovující po stránce?

1- rozhodně ne, 5- rozhodně ano

Odbornosti

1 2 3 4 5

Výše vzdělání

1 2 3 4 5

Finančního ohodnocení

1 2 3 4 5

17 Přijal/a jste nabízenou pozici?

Ano Ne

Příloha 2- Míra nezaměstnanosti v Pardubickém kraji

Tabulka 18: Míra nezaměstnanosti podle věkových skupin a vzdělání

Pracovní síla		2011	2012	2013	2014	2015
Celkem		5,6	7,7	8,4	6,4	4,6
Věková skupina :	15 až 19 let	39,6	53,6	53,1	30,9	26,8
	20 až 24 let	10,5	16,4	17,0	11,2	6,4
	25 až 29 let	8,2	9,5	5,0	5,1	6,6
	30 až 34 let	6,5	6,4	8,5	5,8	3,9
	35 až 39 let	3,4	6,1	9,0	6,9	4,1
	40 až 44 let	3,6	5,2	6,3	5,6	5,5
	45 až 49 let	4,5	4,7	7,2	4,9	2,4
	50 až 54 let	4,4	7,4	7,3	5,3	3,8
	55 až 59 let	5,8	9,0	11,0	7,6	4,7
60 až 64 let	.	6,7	.	4,9	.	
65 a více let	
Vybrané kódy ISCED						
Základní vzdělání a bez vzdělání		27,0	35,4	33,5	24,1	22,8
Střední bez maturity		5,4	7,2	8,6	6,8	5,0
Střední s maturitou		4,3	5,5	6,3	5,6	3,0
Vysokoškolské		2,3	3,0	4,3	2,7	2,8
Muži						
4,4		6,2	6,6	4,9	3,9	
Věková skupina :	15 až 19 let
	20 až 24 let	10,4	17,9	17,9	10,9	5,2
	25 až 29 let	5,8	8,1	4,4	3,9	6,8
	30 až 34 let	4,0	3,2	5,6	4,5	.
	35 až 39 let	.	2,7	5,4	3,3	3,0
	40 až 44 let	.	.	3,2	2,9	4,8
	45 až 49 let	4,4	5,1	5,4	3,1	.
	50 až 54 let	4,8	4,1	4,7	5,5	4,5
	55 až 59 let	3,9	8,4	11,3	7,0	4,9
60 až 64 let	.	8,8	.	6,3	.	
65 a více let	
Vybrané kódy ISCED						
Základní vzdělání a bez vzdělání		31,8	41,0	30,9	23,8	32,9
Střední bez maturity		4,5	5,1	5,8	5,3	3,4
Střední s maturitou		3,4	4,0	5,0	3,0	1,8
Vysokoškolské		.	3,4	3,7	2,2	3,3
Ženy						
7,0		9,7	10,7	8,2	5,4	
Věková skupina :	15 až 19 let
	20 až 24 let	10,6	14,1	15,9	11,7	8,2
	25 až 29 let	11,1	11,4	5,8	6,7	6,4
	30 až 34 let	10,4	11,9	13,0	8,0	7,0
	35 až 39 let	5,5	10,2	13,5	11,3	5,7
	40 až 44 let	4,4	8,0	9,5	8,4	6,2
	45 až 49 let	4,7	4,4	9,0	6,9	4,0
	50 až 54 let	4,0	10,8	10,1	5,1	.
	55 až 59 let	8,6	9,8	10,6	8,4	4,5
60 až 64 let	
65 a více let	
Vybrané kódy ISCED						
Základní vzdělání a bez vzdělání		24,7	31,3	36,7	24,6	13,5
Střední bez maturity		7,2	10,9	13,2	9,6	8,0
Střední s maturitou		5,0	6,9	7,6	8,0	4,2
Vysokoškolské		3,5	.	4,9	3,2	2,3

Zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/403r-k-mira-nezamestnanosti-dle-vekovych-skupin-a-vzdelani-r2otx8yu4p>

Příloha 3- Absolventi škol v evidenci ÚP ČR podle kategorií vzdělání k 30. 9. 2016

Tabulka 19: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Střední odborné s výučním listem

	Střední odborné s výučním listem - H							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sled.období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měs.		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	
Chrudim	66	29	65	28	5	3	55	23
Pardubice	52	21	51	20	6	6	41	16
Svitavy	50	21	49	21	3	2	40	18
Ústí nad Orlicí	42	18	42	18	6	1	30	14
Pardubický kraj	210	89	207	87	20	12	166	71

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka 20: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Gymnázium

	ÚSV - gymnázium - K							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sled.období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měs.		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	
Chrudim	7	3	7	3	1	1	6	2
Pardubice	3	1	2	1	0	0	2	1
Svitavy	10	5	10	5	2	1	8	3
Ústí nad Orlicí	3	2	3	2	0	0	3	2
Pardubický kraj	23	11	22	11	3	2	19	8

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka 21: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Vyučení maturita

	ÚSO - vyučení a maturita - L							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sled.období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měs.		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	
Chrudim	10	5	10	5	1	1	7	3
Pardubice	17	8	16	8	2	0	9	4
Svitavy	12	6	12	6	2	2	4	3
Ústí nad Orlicí	11	7	11	7	2	2	7	5
Pardubický kraj	50	26	49	26	7	5	27	15

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka 22: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Střední odborná škola (bez vyučení)

Absolventi škol v evidenci ÚP ČR podle kategorií vzdělání k 30. 9. 2016	ÚSO - střední odb.škola (bez vyuč.) - M							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sled.období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měs.		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	
Chrudim	56	31	53	29	3	2	47	24
Pardubice	59	33	59	33	5	3	44	24
Svitavy	55	29	55	29	4	3	46	24
Ústí nad Orlicí	50	25	50	25	6	1	35	15
Pardubický kraj	220	118	217	116	18	9	172	87

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka 23: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Vyšší odborné vzdělání

Absolventi škol v evidenci ÚP ČR podle kategorií vzdělání k 30. 9. 2016	Vyšší odborné vzdělání - N							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sled.období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měs.		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	
Chrudim	10	6	9	6	1	0	9	5
Pardubice	6	2	6	2	0	0	4	2
Svitavy	14	10	14	10	0	0	11	7
Ústí nad Orlicí	13	11	13	11	1	1	6	5
Pardubický kraj	43	29	42	29	2	1	30	19

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Tabulka 24: Absolventi škol v evidenci ÚP ČR- Vysokoškolské vzdělání

Absolventi škol v evidenci ÚP ČR podle kategorií vzdělání k 30. 9. 2016	Vysokoškolské vzdělání - T							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sled.období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měs.		dosud nepracovali	
celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy	
Chrudim	24	16	22	15	2	2	16	11
Pardubice	45	31	45	31	0	0	32	22
Svitavy	31	18	31	18	3	2	24	12
Ústí nad Orlicí	29	19	29	19	2	2	19	15
Pardubický kraj	129	84	127	83	7	6	91	60

Zdroj: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>